



Talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma vuosille 2026–2028

Hyväksyntä

- Aluehallitus: 9.12.2024
- Aluevaltuusto:

Sisällys

Hyvinvointialueen johtajan katsaus	3
1. Kainuun hyvinvointialue	4
1.1 Organisaatorakenne.....	4
1.2 Hyvinvointialueen henkilöstö.....	5
1.3 Toimintaympäristö ja hyvinvointialueen strategia	6
1.4 Strategian toteutumisen mittarit	7
1.5 Järjestämissuunnitelman mukaiset tavoitteet	10
2. Talousarvio vuodelle 2025	11
2.1 Valtion rahoitus.....	11
2.2 Hyvinvointialueen tuloslaskelma	12
2.3 Investoinnit	13
2.4 Rahoituslaskelma	14
2.5 Talousarvion sitovuus ja raportointi	14
3. Käyttötalousosa toimialueittain	15
3.1 Hyvinvointialueen hallinto	15
3.2 Järjestämisen tuki.....	16
3.2.1 Toimialueen kuvaus	16
3.2.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella.....	16
3.2.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat	16
3.2.4 Toimialueen talousarvio	20
3.3 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	21
3.3.1 Toimialueen kuvaus	21
3.3.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella.....	21
3.3.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat	22
3.3.4 Toimialueen talousarvio	24
3.4 Terveysten- ja sairaanhoidon palvelut	24
3.4.1 Toimialueen kuvaus	24
3.4.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella.....	24
3.4.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat	25
3.4.4 Toimialueen talousarvio	30
3.5 Akuuttihoito- ja pelastuksen palvelut.....	30
3.5.1 Toimialueen kuvaus	30
3.5.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella.....	30
3.5.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat	31

3.5.4 Toimialueen talousarvio	33
3.6 Sosiaali- ja perhepalvelut.....	34
3.6.1 Toimialueen kuvaus	34
3.6.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella.....	34
3.6.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat	35
3.6.4 Toimialueen talousarvio	38
3.7 Ikäihmisten palvelut.....	39
3.7.1 Toimialueen kuvaus	39
3.7.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella.....	39
3.7.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat	40
3.7.4 Toimialueen talousarvio	41
4. Rahoitus.....	42

Hyvinvointialueen johtajan katsaus: Meidän on uudesta luotava maa

Hyvinvointialueiden kolmannen toimintavuoden talousarvioita laaditaan valtionhallinnon tiukentuvan ohjauksen puitteissa. Julkisen talouden nykytila ja tulevaisuus tuskin on jäänyt epäselväksi: Tulot eivät riitä kattamaan menoja, joten palveluiden sisältöön ja rakenteisiin tarvitaan merkittäviä muutoksia.

Kainuun hyvinvointialue on sitoutunut talouden tasapainotustavoitteisiin ja muutosohjelman toteuttamiseen. Näitä me parhaillaan toteutamme, ja on selvää, että sopeutustoimet jatkuvat myös tulevina vuosina.

Hyvinvointialueen oman supistavan suunnittelun lisäksi keskeistä on, että valtion ohjaustoimilla tuetaan muutoksia velvoitteita purkamalla ja alueellisia erityistarpeita huomioimalla. Huomio on jatkossa suunnattava myös eri toimijoiden yhteistyön ja alueen elinvoiman kehittämiseen, jotta tulevaisuudessa Kainuussa on osaavia tekijöitä sekä toimivat julkiset palvelut.

Hyvinvointialueellamme riittää haasteita, mutta olemme onnistuneet verrattain hyvin pääsemään oikealle uralle. Viime vuoden alijäämän osalta Kainuu oli ainoa, joka onnistui ennustetta paremmin ja kuluvana vuonna tavoitetason saavuttaminen näyttää myös mahdolliselta. Olemme saaneet tästä kannustavaa palautetta valtiohallinnon ohjaavilta tahoilta. On siis todettava, että vaikeissakin tilanteissa onnistuminen on mahdollista. Tästä esitän parhaat kiitokset koko henkilöstöllemme!

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu 5,0 milj. € ylijäämäiseksi. Tavoite on vaativa, mutta välttämätön. Onnistuminen vaatii jatkuvaa toimintojen tehostamista, jonka myötä Kainuu toimii jatkossakin itsenäisenä hyvinvointialueena. Reunaehtoina tulee pitää aluehallituksen linjasta riittävien ja vaikuttavien palveluiden turvaamisesta. Olenaisena osana tähän liittyy päivystävän keskussairaalan toimintaedellytysten turvaaminen.

Jatkamme strategiaamme mukaista muutosohjelmaa, jonka neljännen aallon toimet käynnistyvät vuoden 2025 kuluessa. Hyvinvointialueneuvotteluissa ministeriöt korostivat muutosohjelmamme toteutuksen nopeuttamista. Tässä kärkiteemoina ovat palveluverkon muutokset, tuottavuustoimet sekä organisaation tehostaminen. Olennaista on, että ne kohdistetaan talousvaikutuksiltaan keskeisiin tekijöihin.

Muutosvauhtia tulee siis nopeuttaa, mutta realismia on, ettei kaikkea voi uudistaa kerralla. Palveluiden toimivuutta on myös ylläpidettävä. Perustehtävämme mukaisesti huolehdimme kainuulaisten hyvinvoinnista. Ihmiseltä ihmiselle, kestävästi tehokkaasti toimien ja rohkeasti uudistaen.

Kainuun hyvinvointialue on nostanut toistuvasti esiin alueellisten erityistarpeiden huomioimisen osana valtionhallinnon ohjausta. Erityisesti on kyse hyvinvoinnin, turvallisuuden ja elinvoiman keskinäisistä vaikutuksista. Nämä muodostavat kokonaisuuden eli yhden osatekijän heikentyminen voi vaarantaa muiden toiminnan. Yhteistyöllä alueen toimijoiden kanssa voimme vastata harvaan asutun alueen haasteisiin. Meillä on puolellamme erityinen etu: suhteellinen pienuus mahdollistaa asioiden hallinnan ja ketterän reagoinnin.

Sisäisesti tarvitsemme vakautta ja johtamisen selkeyttä. Organisaatio- ja johtamisrakenteen kehittäminen on yksi osa tähän liittymen. Työnantajana meidän tulee tarjota hyvä työyhteisö ja -ympäristö koko henkilöstölle – siten voimme varmistaa myös tulevaisuutemme. Uuden valtuustokauden alkaessa tarvitsemme myös luottamushenkilöiden ohjausta ja päätöksiä toimeenpanon tueksi.

Kuten tutussa säkeessä todetaan, meidän on uudesta luotava maa – sitä me teemme ja olemme jo hyvässä vauhdissa.

Timo Halonen, vt. hyvinvointialuejohtaja

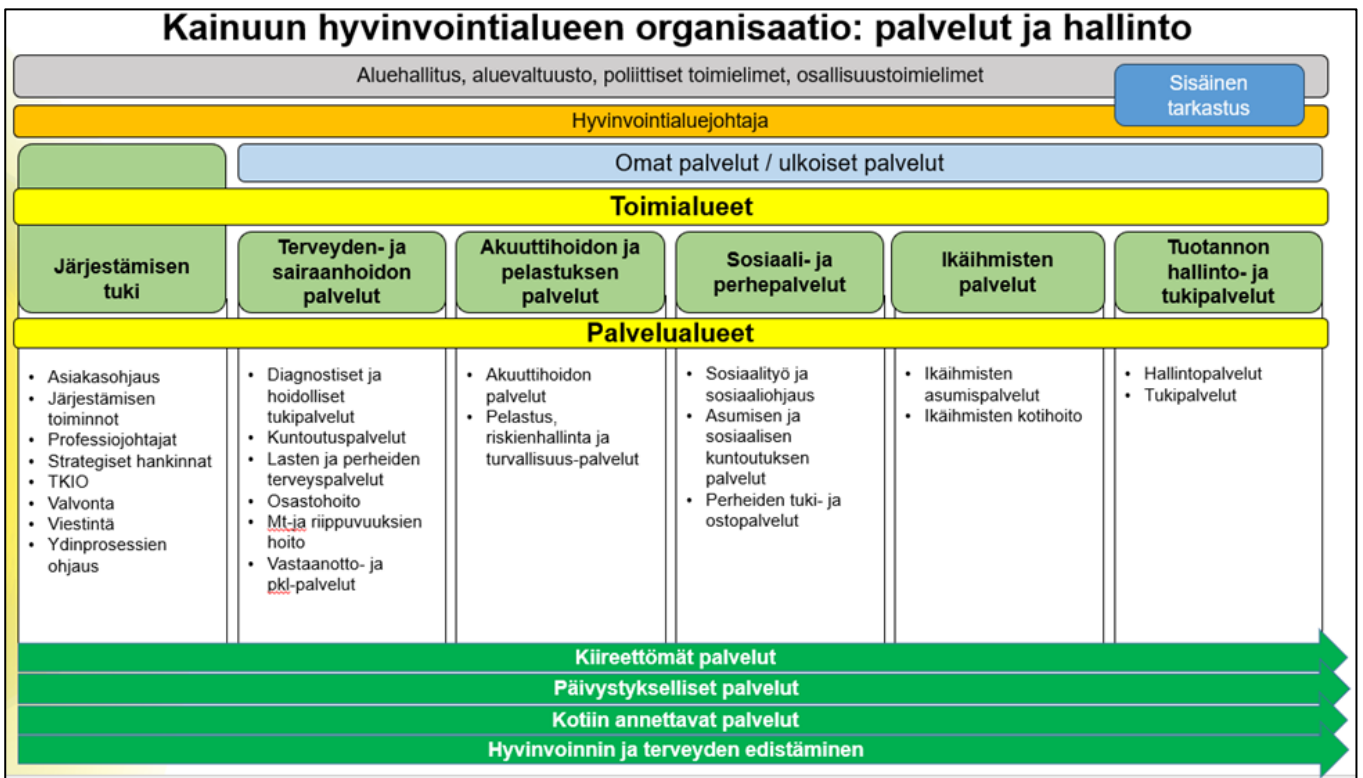
1. Kainuun hyvinvointialue

1.1 Organisaatorakenne

Kainuun hyvinvointialueen organisaatio koostuu ydinprosesseista, omasta palvelutuotannosta ja johdosta. Johto käsittää aluevaltuuston ja -hallituksen, hyvinvointialuejohtajan ja hänen alaisuudessaan toimivan järjestämisen tuen sekä johtoryhmän jäsenet.

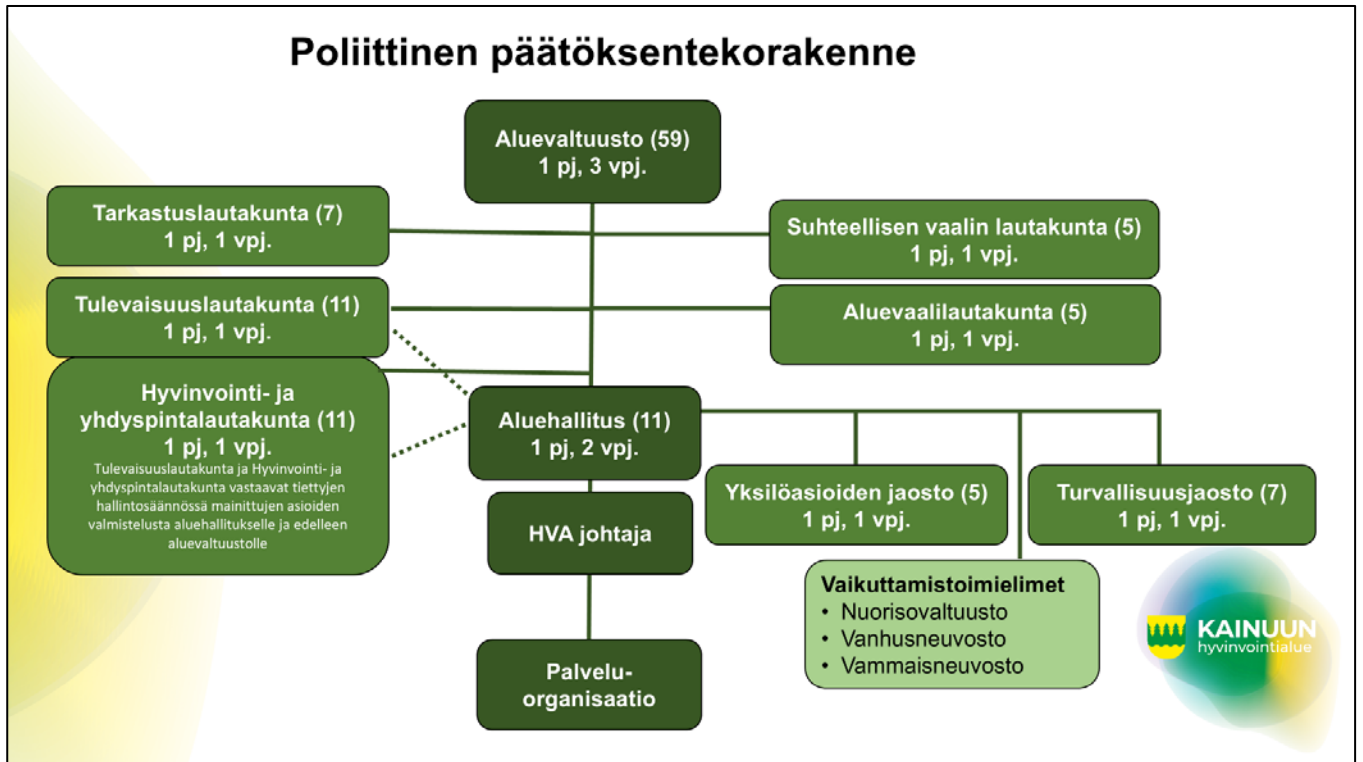
Organisaatio toimii matriisimallilla, jossa poikkihallinnolliset asiakaspalveluprosessit ylittävät oman tuotannon toimialueet ja ostopalvelutuotannon. Oma palvelutuotanto jakautuu toimialueisiin, palvelualueisiin ja palveluyksiköihin, joista osassa on myös toimintayksiköitä.

Toimialueita ovat hallinto- ja tukipalvelut, terveyden- ja sairaanhoidon palvelut, akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut, sosiaali- ja perhepalvelut, ikäihmisten palvelut sekä hallintosäännössä niihin rinnastettu järjestämisen tuen yksikkö.



Kuva 1. Organisaatorakenne.

Kainuun hyvinvointialueen hallintosäännössä on vahvistettu päätöksentekorakenne ja luottamushenkilöorganisaatio (kuva 2).



Kuva 2. Päätöksenteko- ja luottamushenkilöorganisaatio.

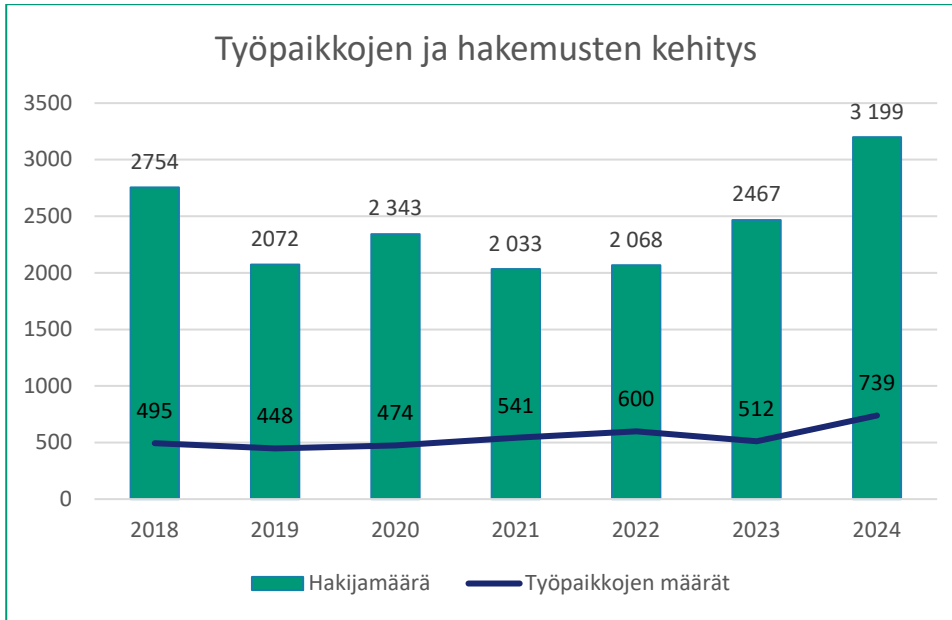
1.2 Hyvinvointialueen henkilöstö

Kainuun hyvinvointialueella on noin 4000 työntekijää (n. 3500 henkilötyövuotta; htv2). Henkilöstömäärän odotetaan jatkossa maltillisesti vähenevän osaulkoistusten ja toiminnallisten muutosten vuoksi. Henkilöstöstrategia päivitetään ja uudistetaan ensi vuonna osana valtuustokausittain laadittavaa hyvinvointialuestrategiaa.

Kainuun hyvinvointialue htv2*-tavoite 2025	Tavoite 2024	Tot. 10/2024	Tavoite 2025
Hyvinvointialueen hallinto	1	1	2
Järjestämisen tuki	70	88	71
Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut	302	318	310
Terveyden ja sairaanhoidon palvelut	1 408	1 377	1 397
Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut	374	374	361
Sosiaali- ja perhepalvelut	439	428	449
Ikäihmisten palvelut	817	796	796
HVA YHTEENSÄ	3 411	3 382	3 386

Taulukko 1. Henkilöstömäärä (HTV2) 2024 ja 2025. (*HTV2 = työaika vähennettynä palkattomilla poissaoloilla)

Rekrytointihaasteet ovat hieman helpottaneet. Hyvinvointialueen avoimet työpaikat ovat kiinnostaneet hakijoita enemmän kuin aiempina vuosina. Vuonna 2023 oli keskimäärin 3,7 hakijaa per työpaikka, kun vuonna 2022 luku oli 2,8. Avointen tehtävien täyttöaste pysyi kuitenkin ennallaan noin 60 prosentissa (vaihteluväli 34–83 %). Vuonna 2024 on panostettu myös ulkomaalaisten hoitajien rekrytointiin, ja tätä työtä jatketaan vuonna 2025.



Taulukko 2. Työpaikkojen ja hakemusten kehitys Kuntarekry-palvelussa (2018–2022 tiedot Kainuun sote-kuntayhtymän osalta). Lähde: Kuntarekry/Grade Suomi

Työhyvinvointiin ja työsuojeluun panostetaan enemmän. Samoin esihenkilötyöhön, tiedolla johtamiseen, perehdyttämiseen, opiskelijoiden harjoitteluun ja oppilaitosyhteistyöhön kiinnitetään erityistä huomiota. Näillä toimenpiteillä pyritään parantamaan organisaation houkuttelevuutta ja työntekijöiden pysyvyyttä.

1.3 Toimintaympäristö ja hyvinvointialueen strategia

Kainuun toimintaympäristön haasteet edellyttävät johdonmukaista toiminnan uudistamista. Tähän ohjaavat monet samanaikaiset tekijät, kuten harvaan asuttu alue, vähenevä ja ikääntyvä väestö, korkea sairastavuus ja rahoitusmallin radikaali muuttuminen. Näihin pyritään vastaamaan kirkastetulla strategialla sekä palveluiden järjestämisen suunnitelmalla.

Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän strategian ja siinä päätettyjen pitkän aikavälin tavoitteiden mukaan. Strategiaa tiivistettiin vuonna 2024 (kuva 3).



Kuva 3. Kainuun hyvinvointialueen kirkastettu strategia vuonna 2024.

1.4 Strategian toteutumisen mittarit

Kainuun hyvinvointialueella on neljä strategista painopistettä: ihmiseltä ihmiselle, tehokas toteuttaja, rohkea uudistaja sekä johtaminen, joiden mukaan on määritetty hyvinvointialueen keskeiset tavoitteet (kuva 4)

Keskeiset tavoitteet

- Turvataan yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut Kainuun hyvinvointialueella asuville
 - Parannetaan palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta koko Kainuun alueella
 - Kavennetaan hyvinvointi- ja terveysteroja
 - Turvataan ammattitaitoisen työvoiman saanti
 - Vastataan ikääntymisen ja syntyvyyden laskun aiheuttamiin haasteisiin
 - Hillitään kustannusten kasvua
- Palvelukokemus paranee
 - Hyvinvointi- ja terveys lisääntyvät
- Toiminta ja talous ovat tasapainossa
 - Toiminta on vaikuttavaa
- Palvelu- ja hoitotakuu toteutuvat
 - Kehittämistoiminta on vaikuttavaa
- Työntekijäkokemus paranee
 - Työterveys lisääntyy

Kuva 4. Strategian keskeiset tavoitteet.

Strategian toteutusta seurataan mittareilla, jotka on laadittu tavoitteiden saavuttamiseksi. Mittariston tarkentaminen on käynnistetty vuoden 2024 aikana.

Talousarviokirjan laadintavaiheessa on määritelty tavoitteet henkilöstön ja talousarvion osalta. Muiden mittareiden tavoitteet määritellään vuoden 2025 alussa. Indikaattorien tunnuslukuja seurataan osavuositarkastuksissa neljännesvuosittain.

Ihmiseltä ihmiselle	Mittarit
Tavoitteet:	
<i>Toimimme vaikuttavasti</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Kansallinen terveysindeksi: työkyvyttömyysindeksi ja sairastavuusindeksi • HYTE-kertoimen kustannusvaikuttavuus
<i>Asiakas- ja asukaskokemukset ovat myönteisiä</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Nettosuositelijaindeksi NPS ja vastaajien lkm (<i>Suosittelisitko tätä palvelua?</i>) • Asiakkaiden tekemien HaiPro-ilmoitusten lkm ja näiden %-osuus kaikista HaiPro-ilmoituksista • HappyOrNot-mittari: % vastanneista tyytyväisiä/erittäin tyytyväisiä, vastaajien lkm
<i>Varmistamme hoidon/palvelun sujuvuuden ja jatkuvuuden</i>	<ul style="list-style-type: none"> • COCI-indeksi (<i>hoidon jatkuvuusindeksi: perusterveydenhuollon asiakkaan tietyllä ajanjaksolla tekemien käyntien hajautuneisuutta eri ammattihenkilöille</i>) • %:lle asiakkaista nimetty omahoitaja/-lääkäri • Useita pth-palveluja käyttäneiden asiakkaiden lkm ja monelleko heistä on nimetty palveluja koordinoiva yhteyshlö • Palveluprosessien/-kokonaisuuksien toimivuus yli toimi-/palvelualuerajojen, koordinoitu monialainen/-ammattillinen resurssitehokas yhteistyö asiakkaan hyväksi

Tehokas toteuttaja	Mittarit
Tavoitteet:	
<i>Talousarvion/Tilinpäätöksen toteuma</i>	<ul style="list-style-type: none"> Toimintakatteen toteuma Poikkeama talousarviosta
<i>Kustannukset asukasta kohti</i>	<ul style="list-style-type: none"> Nettokäyttökustannukset/asukas
<i>Eri järjestämistapojen osuus</i>	<ul style="list-style-type: none"> Palvelujen jakauma: omatuotanto, palvelujen ostot, kumppanuussopimukseen perustuvat järjestöavustukset Ostopalvelujen kehitys: asiakaspalvelujen ostot yliopistosairaaloilta, vuokralääkärit, sopimuspelastajat, palvelusetelit
Rohkea uudistaja	Mittarit
Tavoitteet:	
<i>Palvelujen saatavuus</i>	<ul style="list-style-type: none"> Hoito- ja palvelutakuiden toteutuminen Hoitoon pääsy, palvelujen saatavuus ja odotusajat
<i>Kustannustehokkaiden toimintatapojen kehitys</i>	<ul style="list-style-type: none"> Pth-/esh -suhde: asiakkaiden lkm, kustannukset/asiakas, avosairaanhoidon esh-lähteiden lkm Kotiin vietävien palvelujen laatu ja laajuus: mitä palveluja kotiin viedään, asiakkaiden lkm, käyntejä/asiakas Etä- ja digipalveluiden käyttöaste: etäasiointikäynnit % avohoidon käynneistä, kuvapuhelinasiakkaiden lkm, % väestöstä kirjautunut Omasote-palvelun käyttäjäksi Ennakoiva/ennaltaehkäisevä työ, varhainen tuki: ennaltaehkäisevän työn/varhaisen tuen kirjatut toimenpidekoodit % kaikista kirjatuista tp-koodeista, Terveys- ja hoitosuunnitelmien (THS) lkm, valmennettavien asiakkaiden lkm sote-aseilla, HYTE-kerroin (v. 2026 alkaen) Yli 75-vuotiaiden palvelujen peittävyys Tavoiteltujen strategisten muutosten toteutuminen
Johtaminen	Mittarit
Tavoitteet:	
<i>Työelämän laatu</i>	<ul style="list-style-type: none"> QWL-työelämän laatuindeksi ja vastaus-% (<i>työhyvinvoinnin ja tuottavuuden välinen yhteys ja henkilöstön suorituskyky mittari</i>) NPS-suositeluindeksi ja vastaus-% (<i>Suosittelisitko työnantajaa</i>) Kehityskeskustelujen toteuma-% Työturvallisuusilmoitusten lkm
<i>Osaava ja riittävä henkilöstö</i>	<ul style="list-style-type: none"> HTV-tavoite ja toteuma (henkilötyövuodet) Henkilöstömitoitus Vakituisen henkilöstön poistuma: eläkkeelle, työkyvyttömyyseläkkeelle, muu Keskimääräinen eläköitymisikä Sairauspoissaolot Ylityökertymät Täydennyskoulutus

Taulukko 3. Strategian toteutumisen mittarit.


1.5 Järjestämissuunnitelman mukaiset tavoitteet

Kainuun aluevaltuusto on 24.4.2023 hyväksynyt järjestämissuunnitelman ja siinä esitetyt keskeiset linjaukset (kuva 5). Järjestämissuunnitelma on hyvinvointialueilta edellytetty toiminnan vakiinnuttamiseen liittyvä muutosohjelma.


Järjestämissuunnitelmaa toteutetaan vaiheittain. Toimialueiden talousarviosuunnitelmissa on käsitelty toimenpiteiden etenemistä.

Vuoden 2025 aikana käynnistyvä ja toteutettava ns. neljännen aallon painopisteinä ovat palveluverkon muutokset, tuottavuustoimet sekä organisaation tehostaminen.

JÄRJESTÄMISSUUNNITELMAN LINJAUKSET



- **Asiakkuuksien hallinnan ja ohjauksen tehostaminen**
 - **Digipalveluiden ja teknologian hyödyntäminen**
 - **Kotiin annettavien palveluiden vahvistaminen**
- **Lähipalveluiden uudistaminen sekä päivystyspalveluiden turvaaminen**
- **Kokonaisuudessaan kustannustehokkaampiin järjestämistapoihin siirtyminen**

 9.

Kuva 5. Kainuun hyvinvointialueen järjestämissuunnitelman keskeiset linjaukset.

2. Talousarvio vuodelle 2025

2.1 Valtion rahoitus

Hyvinvointialueet toimivat pääosin valtion rahoituksella, joka on vuonna 2025 noin 26,2 miljardia euroa. Rahoitus nousee 1,8 miljardia euroa edelliseen suunnitelmaan verrattuna, johtuen erityisesti 1,46 miljardin euron lakisääteisestä jälkikäteistarkistuksesta. Muita rahoituksen lähteitä ovat valtionavustukset, asiakasmaksut ja muut tulot.

Valtion rahoitukseen vaikuttavat kustannustason nousu, palvelutarpeen kasvu ja tehtävämuutokset. Indeksitarkistus vuodelle 2025 on 2,72 %, mikä lisää rahoitusta 740 miljoonalla eurolla. Vuonna 2028 valtion rahoitus on noin 25,2 miljardia euroa, ja rahoitusta vähentää jälkikäteistarkistuksen määrän arvioitu väheneminen.

Hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelma vuosina 2025-2028, milj. euroa				
VM/KAO 23.9.2024				
Alue	2025	2026	2027	2028
Helsinki	2 950	3 067	3 080	3 085
Vantaa ja Kerava	1 200	1 257	1 269	1 278
Länsi-Uusimaa	1 953	2 058	2 077	2 090
Itä-Uusimaa	425	450	458	467
Keski-Uusimaa	860	899	905	910
Varsinais-Suomi	2 330	2 443	2 470	2 504
Satakunta	1 070	1 101	1 097	1 091
Kanta-Häme	804	839	845	846
Pirkanmaa	2 507	2 612	2 627	2 636
Päijät-Häme	954	998	1 006	1 018
Kymenlaakso	893	920	916	912
Etelä-Karjala	605	625	624	623
Etelä-Savo	757	779	775	771
Pohjois-Savo	1 288	1 341	1 342	1 340
Pohjois-Karjala	837	874	880	888
Keski-Suomi	1 270	1 316	1 316	1 313
Etelä-Pohjanmaa	964	999	1 000	998
Pohjanmaa	843	873	872	869
Keski-Pohjanmaa	333	347	350	354
Pohjois-Pohjanmaa	1 979	2 080	2 102	2 115
Kainuu	404	418	416	416
Lappi	1 008	1 053	1 059	1 068
Manner-Suomi yht.	26 235	27 349	27 487	27 591

Taulukko 4. Hyvinvointialueiden valtion rahoituksen kehitys vv. 2025–2028.

2.2 Hyvinvointialueen tuloslaskelma

Kainuun hyvinvointialueen talousarvio vuodelle 2025 perustuu valtiovarainministeriön rahoituslaskelmaan, jonka mukaan yleiskatteinen rahoitus on 403,6 miljoonaa euroa, sisältäen pelastustoimen laskennallisen rahoituksen 10 miljoonaa euroa. Kokonaisrahoitus koostuu laskennallisesta rahoituksesta (405,2 miljoonaa euroa) ja siirtymätasauksesta (-1,6 miljoonaa euroa).

Toimintatuloja arvioidaan kertyvän 57,9 miljoonaa euroa, joista suurin erä on maksutuotot (30,4 miljoonaa euroa). Toimintamenot ovat yhteensä 443,2 miljoonaa euroa, joista suurin osa on henkilöstömenoja (225,7 miljoonaa euroa) ja palvelujen ostoja (158,3 miljoonaa euroa). Toimintakate on -385,3 miljoonaa euroa, ja valtion rahoitus kattaa 403,6 miljoonaa euroa. Vuosikate on 16,6 miljoonaa euroa, ja rahoituserien sekä poistojen jälkeen ylijäämä on 5,0 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialueilta edellytetään kumulatiivisten alijäämien nopeaa kattamista, joten talouden sopeuttamista ja rakenteiden uudistamista jatketaan strategian mukaisesti.

Talousarviokirjan tuloslaskelmataulukot sisältävät vain ulkoiset erät.

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNITUOTOT	16 518	18 127	10 504	15 784	16 978	17 104	17 104	17 104
MAKSUTUOTOT	30 438	27 297	20 536	31 616	28 509	31 517	31 517	31 517
TUET JA AVUSTUKSET	7 161	10 798	5 688	8 739	8 899	7 415	7 415	7 415
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 828	3 572	3 297	4 080	4 315	3 964	3 964	3 964
TOIMINTATUOTOT	57 945	59 793	40 025	60 220	58 702	60 000	60 000	60 000
HENKILÖSTÖKULUT	-225 669	-217 576	-159 724	-229 091	-222 535	-234 905	-231 382	-231 613
PALVELUJEN OSTOT	-158 256	-153 871	-116 320	-154 761	-163 160	-164 734	-162 263	-162 425
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-30 460	-30 677	-20 690	-31 612	-30 424	-31 707	-31 231	-31 262
AVUSTUKSET	-8 128	-8 135	-6 586	-9 369	-9 116	-8 460	-8 333	-8 342
MUUT TOIMINTAKULUT	-20 710	-20 563	-16 182	-23 028	-19 281	-21 558	-21 235	-21 256
TOIMINTAKULUT	-443 223	-430 821	-319 503	-447 860	-444 517	-461 364	-454 443	-454 897
TOIMINTAKATE	-385 278	-371 028	-279 478	-387 640	-385 815	-401 364	-394 443	-394 897
VALTIONOSUUEDET	403 577	366 013	280 735	374 345	374 345	418 000	416 000	416 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 753	-1 454	1 164	-834	61	-1 668	-1 583	-1 498
VUOSIKATE	16 546	-6 468	2 422	-14 129	-11 408	14 968	19 974	19 605
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-11 590	-12 788	-9 444	-13 086	-13 086	-11 830	-11 808	-11 402
TILIKAUDEN TULOS	4 956	-19 255	-7 022	-27 215	-24 495	3 138	8 166	8 203

Taulukko 5. Kainuun hyvinvointialueen talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

Talousarvion lähtökohdat ja riskit

Talousarvio 2025 on laadittu suunniteltuun toimintaan nähden realistiseksi, mutta kuitenkin vahvasti toiminnan kustannustehokkuuteen ohjaavaksi.

Kumulatiivisten alijäämien kattamista vuoden 2026 loppuun mennessä ei ole nähty mahdollisena hyvinvointialueella säädetyt velvoitteet huomioiden. Vuotuinen alijäämäkierre pyritään katkaisemaan vuonna 2025 ja kerryttämään siitä eteenpäin vuosittaista ylijäämää siten, että kumulatiiviset alijäämät olisivat kokonaisuudessaan katettu vuosikymmenen vaihteen tienoilla.

Talousarvion toteutumiseen liittyy riskejä, jotka toimialueet ovat esittäneet omissa toiminnallisissa suunnitelmissaan. Käyttötalouden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää aluevaltuuston hyväksymän järjestämissuunnitelman

mukaisia merkittäviä konkreettisia toiminnallisia ja rakenteellisia muutoksia. Talousarviota tulee arvioida vuoden 2025 aikana.

Taloussuunnitelmaan sisältyvien käyttötalouden tavoitteiden saavuttaminen on ehdoton edellytys suunniteltujen investointien toteuttamiselle sekä rahoituksen osoittamiselle investointeja vastaaville sopimuksille, joihin hyvinvointialue on sitoutumassa taloussuunnittelukaudella.

2.3 Investoinnit

Hyvinvointialuelain (§ 16, 611/2021) mukaisesti hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana toteutettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta.

Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi 2025 on sitova ja loput suunnitelmavuodet ohjeellisia. Investointisuunnitelma on jaettu pysyviin vastaaviin ja investointeja vastaaviin sopimuksiin. Pysyvien vastaavien investoinnit jaotellaan ministeriön ohjeiden mukaisesti rakennuksiin, laite- ja kalustohankintoihin sekä ICT-investointeihin.

Investointisuunnitelma (1000 e)	2025	2026	2027	2028	Yht.
Pysyvät vastaavat	11 478	13 993	8 728	11 103	45 302
Rakennukset	7 350	8 440	3 650	6 150	25 590
Laite- ja kalustohankinnat	2 028	3 453	2 078	1 953	9 512
, joista pelastuslaitoksen osuus kalustohankinnoista	425	410	360	385	1 580
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	2 100	2 100	3 000	3 000	10 200
Muut investoinnit					0
Investointeja vastaavat sopimukset	23 900	21 000	2 625		47 525
Rakennukset	23 900	21 000	2 625		47 525
, joista pelastuslaitoksen osuus		7 500	2 625		10 125
Laite- ja kalustohankinnat					0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet					0
Muut investoinnit					0
Omaisuuksien luovutukset					0
Rakennukset					0
Laite- ja kalustohankinnat					0
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet					0
Muut investoinnit					0
Investointituet	2 800				2 800
Investointien rahoitus					
Toiminnan rahavirta (=vuosikate + tulorahoituksen korjauserät + satunnaiset erät)	16 541	14 963	19 968	19 599	71 071
Investointien rahavirta					0
Investointimenot	-11 478	-13 993	-8 728	-11 103	-45 302
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 800	0	0	0	2 800
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0
Lainakannan muutos	-8 096	-8 074	-8 074	-8 074	-32 318
Rahavarojen muutos	-233	-7 104	3 166	422	-3 749

Taulukko 6. Investointisuunnitelma 2025–2028.

Vuosien 2025–2026 rakennusinvestoinnit ovat yhteensä 25,8 milj. €, joista taloudellisesti merkittävimmät ovat

- uusi ravintokeskus (7,8 milj. €)
- lastenkoti ja vammaisten lasten asumisen investointi (4,0 milj. €)
- Kajaanin mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kuntoutuksen ja asumispalvelujen kokonaisuus (3,2 milj. €).

Vuosien 2027–2029 suunnitelman merkittävin rakennusinvestointi on talouskeskuksen peruskorjaus (13,0 milj. €).

Investointeja vastaavien sopimusten suunnitelma sisältää Kuhmon ja Paltamon paloasemahankkeet sekä Kuhmon, Sotkamon ja Suomussalmen kuntien sote-keskus hankkeet.

2.4 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma näyttää hyvinvointialueen maksuvalmiuden muutoksen. Se osoittaa riittääkö yleiskatteinen rahoitus kattamaan käyttötalouden, investoinnit ja lainojen lyhennykset. Kun rahavirta on positiivinen, rahoitus riittää menoihin, ja negatiivinen rahavirta tarkoittaa rahoitusjäämää eli rahoitus ei kata menoja. Rahoitusjäämä voidaan kattaa lainalla tai kassavaroin.

Rahoituslaskelma Kainuun hyvinvointialue	TA2025	TS2026	TS2027	TS2028
Vuosikate	16 546 096	14 967 991	19 973 675	19 604 681
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	16 546 096	14 967 991	19 973 675	19 604 681
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-11 478 000	-13 993 000	-8 728 000	-11 103 000
Rahoitusosuudet	2 800 000	0	0	0
Luovutustulot	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-8 678 000	-13 993 000	-8 728 000	-11 103 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta	7 868 096	974 991	11 245 675	8 501 681
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	-25 000	-25 000	-25 000	-25 000
Antolainasaamisten vähennys	25 000	25 000	25 000	25 000
Lainakannan muutokset	-8 096 000	-8 074 486	-8 074 486	-8 074 486
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 096 000	-8 074 486	-8 074 486	-8 074 486
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-8 096 000	-8 074 486	-8 074 486	-8 074 486
Rahavarojen muutos	-227 904	-7 099 495	3 171 189	427 195
Rahavarojen muutos	-227 904	-7 099 495	3 171 189	427 195
Kassavarat 31.12.	21 770 087	14 670 592	17 841 781	18 268 976
Kassavarat 1.1.	21 997 991	21 770 087	14 670 592	17 841 781

Taulukko 7. Rahoituslaskelma 2025–2028.

2.5 Talousarvion sitovuus ja raportointi

Aluevaltuusto vastaa hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta. Se määrittelee toiminnan tavoitteiden sitovuuden ja talousarvion noudattamista koskevat määräykset. Talousarvion käyttötalouso-sassa toimintakate (toimintatuottojen ja -kulu- jen erotus) on toimialueittain määritetty aluevaltuustoon nähden sitovaksi. Toimialuejohtajan tulee varmistaa, että toimialueen määrärahat eivät ylitä, ja tarvittaessa tehdä esityksiä määrärahojen muuttamiseksi.

Muutokset tulee tehdä siten, että aluevaltuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen ei vaarannu.

Tuloslaskelmassa sitovuustaso on hyvinvointialueen vuosikate, rahoitusosassa rahavarojen muutos ja investointiosassa ministeriöille toimitetun investointisuunnitelman mukainen. Aluehallitus voi päättää hyvinvointialuetta sitovista kiireellisistä maksuista ilman määrärahaa, mutta sen on viipymättä tehtävä esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

Hyvinvointialueen taloustilanteesta raportoidaan aluevaltuuston kokouksissa. Talousarvion toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosittain aluevaltuustolle, aluehallitukselle ja tarkastuslautakunnalle, ja osavuositarkastuksissa annetaan myös tilinpäätöksenuste.

3. Käyttötalousosa toimialueittain

Käyttötalousosassa on kuvattu toimialueiden ja palvelualueiden määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi käyttötalousosassa on esitetty kunkin toimialueen tehtävät ja toimintasuunnitelmat.

3.1 Hyvinvointialueen hallinto

Hyvinvointialueen hallinnosta on säädetty hyvinvointialuelaisissa sekä ohjeistettu tarkemmin hallintosäännössä.

Aluevaltuustossa on 59 aluevaaleilla valittua poliittista luottamushenkilöä, jotka käyttävät ylintä päätösvaltaa hyvinvointialueella. Valtuusto valitsee muiden toimielinten jäsenet ja määrittelee niiden tarkemmat tehtävät.

Aluehallitukseen kuuluu 11 jäsentä poliittisten voimasuhteiden mukaisesti. Hallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta, joista käytännön tasolla vastaa hyvinvointialuejohtaja omine alaisineen. Viranhaltijat ja työntekijät toteuttavat päätöksentekijöiden linjaukset ja huolehtivat päivittäisen toiminnan sujuvuudesta.

Aluehallituksen alaisena toimii kaksi jaostoa. Yksilöjaosto tekee mm. asiakasta koskevat toimitelmille kuuluvat yksilöpäätökset tai muutoksenhakuratkaisut. Turvallisuusjaosto valmistelee ja vastaa mm. pelastustoimien ja ensihoidon palvelutasopäätöksistä sekä varautumiseen liittyvistä käsittelyistä.

Tarkastuslautakunta vastaa lakisäätelisistä tehtävistä hallinnon ja talouden tarkastukseen liittyen.

Aluevaalilautakunnan tehtävänä on vahvistaa aluevaalien ehdokasasettelu ja vaalitulokset.

Hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunta valmistelee ja kehittää osallisuuteen sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen liittyviä asioita ja yhteistyötä.

Tulevaisuuslautakunta osallistuu strategian ja palvelustrategian valmisteluun sekä siihen liittyen talouden ja toiminnan ennakointiin ja seurantaan. Tulevaisuuslautakunta ohjaa myös tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Hyvinvointialueen lakisääteliset vaikuttamistoimielimet ovat nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto. Niiden tehtävänä on tuoda kohderyhmiensä ääni kuuluviin hyvinvointialueen toiminnassa ja päätöksenteossa.

Hyvinvointialueen johtoon kuuluu hyvinvointialuejohtaja ja hänen alaisuudessaan toimiva sisäinen tarkastus.

Hallinnon talousarvio

Hallinnon kustannukset muodostuvat hyvinvointialueen johdon henkilöstökustannuksista, hallinnon yleiskustannuksista, tilintarkastusten sekä luottamushenkilöhallinnon toiminnasta (kokouspalkkioista, kulukorvauksista sekä kokousten järjestämisen kustannuksista).

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09, 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MUUT TOIMINTATUOTOT		1	1		2			
TOIMINTATUOTOT		1	1		2			
HENKILÖSTÖKULUT	-685	-820	-626	-607	-843	-713	-703	-703
PALVELUJEN OSTOT	-412	-368	-311	-275	-442	-429	-423	-423
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-6	-13	-7	-4	-12	-7	-7	-7
AVUSTUKSET	-239	-299	-246	-327	-247	-248	-245	-245
MUUT TOIMINTAKULUT	-545	-167	-139	-136	-195	-568	-559	-560
TOIMINTAKULUT	-1 888	-1 667	-1 329	-1 349	-1 739	-1 965	-1 936	-1 938
TOIMINTAKATE	-1 888	-1 667	-1 328	-1 349	-1 737	-1 965	-1 936	-1 938

Taulukko 8. Kainuun hyvinvointialueen hallinnon talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

3.2 Järjestämisen tuki

3.2.1 Toimialueen kuvaus

Järjestämisen tuen yksikkö vastaa hyvinvointialueen järjestämistehtävistä ja sitä johtaa järjestämisjohtaja Eija Tolonen. Yksikkö rinnastetaan toimivallan osalta toimialueisiin.

Järjestämisen tuen henkilöstö toimii sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoina asiakasohjauksen, laadunhallinnan, hankinnan, kehittämisen ja viestinnän eri tehtävissä. Professiojohtajat koordinoivat lääketieteen, hoitotyön ja sosiaaliryöy ydinprosesseja osaamisen kehittämisen sekä resurssien koordinaation osalta. Johtajaylilääkäri toimii terveydenhuoltolain 57§:n edellyttämänä terveydenhuollon vastaavana lääkärimä.

Järjestämisen tuen tehtävänä on yhteensovittaa, ohjata ja valvoa sote- ja pelastuspalvelujen järjestämistä ja palvelujen tuottamista Kainuun hyvinvointialueen asukkaille sekä katselmoida prosessien kokonaisuuksia. Lisäksi järjestämisen tuki vastaa hyvinvointialueen koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta huomioiden valtakunnalliset tavoitteet. Se huolehtii myös toimialueiden toimeenpanokyvyn tukemisesta.

Järjestämisen tuki vastaa hyvinvointialueen ja ministeriöiden lakisääteisten vuosittaisten ohjausneuvottelujen sisällön organisoinnista ja kokoamisesta. Se koordinoi THL:n arviointiraporttien sisältöön liittyvää yhteistyötä alueella.

Järjestämisen tuki tekee tiivistä yhteistyötä ulkopuolisten sidosryhmien, kuten kuntien, aluehallintoviraston, Valviran, oppilaitosten ja palveluntuottajien kanssa. Se koordinoi myös strategia- ja järjestämissuunnitelmatyötä, jotka päivitetään vuoden 2025 aikana.

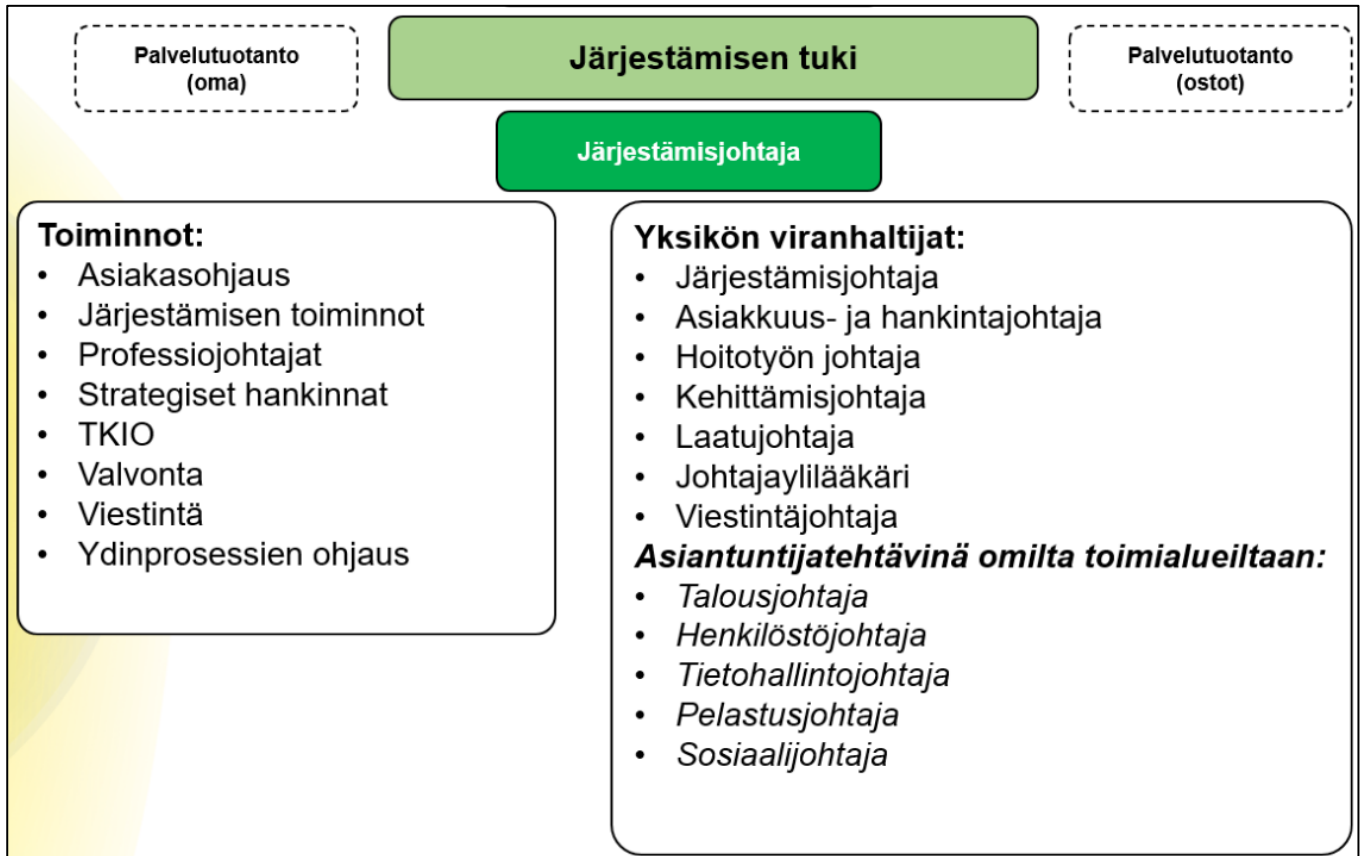
Talouden tasapainottamisen haasteet ovat yhteisiä toimialueiden kanssa, erityisesti palvelujen järjestämisen näkökulmasta. Kustannusten kasvua pyritään hillitsemään lisäämällä tiedolla johtamisen kyvykkyyttä, laajentamalla yhteistyötä YTA-alueella ja kehittämällä uusia toimintatapoja toimialueiden kanssa.

3.2.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella

Järjestämissuunnitelman mukaisten toimenpidesuunnitelmien eteneminen on vahvasti sidoksissa toimialueiden toimenpidesuunnitelmiin. Järjestämisen tuki ohjaa ja tukee toimialueita strategisissa tavoitteissa ja suunnitelmien toimeenpanossa.

3.2.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat

Järjestämisen tuen yksikössä toimii neljä tiimiä: Asiakkuus, palveluohjaus ja ostopalvelut -tiimi, kehittämistiimi, laatu- ja valvontatiimi sekä viestintätiimi.



Kuva 6. Järjestämisen tuen kokonaisuus.

Asiakkuus, palveluohjaus- ja ostopalvelut -tiimi

Asiakkuus- ja hankintajohtaja johtaa asiakkuus-, palveluohjauksen ja ostopalveluiden tiimiä, joka jakautuu kahteen pääalueeseen:

1. Asiakkuus ja palveluohjaus:

- Koostuu 14 asiakasohjaajasta, heidän esihenkilöstään, erikoissuunnittelijasta ja palvelusihteeristä.
- Asiakasohjaajat ovat asiantuntijoita ikäihmisten palveluohjauksessa ja palvelutarpeiden arvioinnissa.
- Käytetään RAI-arviointivälineistöä toimintakyvyn arvioinnissa.
- Asiakasohjaus tukee ikääntyneiden kotona asumista ja ohjaa heitä yksityisten ja kolmannen sektorin palveluihin ennen julkisia palveluja.

2. Ostopalvelut:

- Käsittää palvelujen strategiset hankinnat ja operatiivisen yhteistyön toimialueiden kanssa.
- Johtaa strategisten hankintojen prosessia ja koordinoi hankintatyöryhmiä.
- Valvoo yksityisten palveluntuottajien laatua omavalvontasuunnitelman ja riskiperusteisen valvonnan avulla.

Strateginen hankintaohjelma valmistellaan vuoden 2025 aikana, hyödyntäen kansallista julkisten hankintojen strategiaa. Ostopalveluiden kustannusten seuranta tehostetaan hankinta-analyysin avulla, mikä lisää kustannusten läpinäkyvyyttä. Yhteishankintoja tehdään Hanselin ja Sansian kautta, ja hankintasuunnitelma auttaa ennakoimaan ja toteuttamaan hankintoja suunnitelmallisesti.

Hankintojen suunnitelmallisuuden parantaminen on olennainen osa toimialueiden budjetin hallinnan vakauttamista. Ostopalvelujen tiimi tukee toimialueita strategisten hankintojen toimeenpanossa ja kustannusten kehityksen seurannassa. Tiedolla johtaminen paranee hankintakyvykkyyden kehittämisen ja täydenniskoulutusten avulla. Hankintasuunnitelman pohjalta julkaistaan kilpailutuskalenteri, joka ohjaa tulevan kauden hankintoja ja kilpailutuksia.

Tavoitteena on vahvistaa ostopalveluiden kustannustehokkuutta, ennakoitavuutta ja läpinäkyvyyttä eri tasoilla ja parantaa yhteistyötä alueen toimijoiden kesken. Näin pyritään saavuttamaan paremmin kohdennetut ja vaikuttavat hankinnat, jotka tukevat hyvinvointialueen pitkän aikavälin taloudellisia ja toiminnallisia tavoitteita.

Kehittämistiimi

Kehittämisohtaja johtaa kehittämistiimiä ja strategista kehittämistoimintaa. Tiimi koostuu kuudesta asiantuntijasta ja vaihtelevasta määrästä hankehenkilöstöä. Toiminta painottaa yhteistyötä organisaation sisällä ja ulkoisten sidosryhmien kanssa, korostaen valtakunnallista, YTA-tasoista ja alueellista yhteistyötä.

Kehittämistiimin tehtävänä on koordinoita ja ohjata palvelutuotantoon integroitua kehittämistyötä. Rooli on sekä arvioiva ja muutokseen haastava sekä samalla kehittämiseen tukeva, innostava ja mahdollistava. Lisäksi kehittämistiimi tukee kuntia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Keskeiset tehtävät:

- Koordinoi hyvinvointi- ja yhdyspintalautakunnan sekä tulevaisuuslautakunnan toimintaa
- Tukee strategian ja järjestämissuunnitelman täytäntöönpanoa
- Hyödyntää ulkopuolista rahoitusta ja tekee kehittämissyhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- Edistää johtamisen ja toimintakulttuurin uudistamista
- Tukee digitaalisten palveluiden kehittämistä ja käyttöönottoa
- Vahvistaa verkostoyhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa

Vuoden 2025 aikana päivitetään organisaation strategia ja järjestämissuunnitelma, jotka ohjaavat kehittämistyön suuntaamista. Keskeinen rooli kehittämistoiminnassa on toimialueilla, jotka toteuttavat hankkeita ja projekteja.

Hanketoiminnassa jatkuvat vuoden 2025 loppuun Suomen kestävä kasvun -ohjelman hankkeet. Näihin kuuluvat mm. Kestävän kasvun Kainuu II, Hoidon jatkuvuuden turvaajat (H2O) ja aikuissosiaalityön arviointitutkimus. Hanke-rahoituksella tuetaan myös heikoimmassa asemassa olevia kainuulaisia ruoka-apukorttitoiminnalla ja jatketaan lastensuojelutyön kehittämistä Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kanssa.

Pohjoisen YTA-yhteistyössä on valmisteltu hankkeita, jotka lisäävät hyvinvointialueiden yhteistyötä, vahvistavat osaamista ja parantavat palveluja. Hyvinvointialueen TKIO-toimintamallin päivittämisellä tehostetaan tutkimus-, kehittämis-, innovaatiotoimintaa sekä osaamisen kehittämistä. Selvitetään mahdollisuuksia tiivistää YTA-yhteistyötä TKIO-toiminnan osalta ("YTA-konttori"). Osallistutaan myös sosiaalialan osaamiskeskuksen uudelleen organisointiin YTA-tasolla.

Työntekijöiden saatavuuden turvaamiseksi jatketaan kansainvälistä rekrytointia. Oppilaitosten kanssa tehdään hankeyhteistyötä osaamisen ja innovaatioiden vahvistamiseksi.

Valtionvarainministeriö on myöntänyt 7 249 385 € vakiinnuttamis- ja kehittämisrahaa vuosille 2023–2025. Rahoitus tuloutetaan kolmen kuukauden välein. Kehittämistiimi seuraa hankkeiden ja vk-rahoituksen käyttöä, ja käyttämättömät määrärahat suunnataan uusiin projekteihin. Tavoitteena on hyödyntää määrärahat täysimääräisesti.

Laatu- ja valvontatiimi

Laatu- ja valvontatiimi johtaa, suunnittelee, kehittää, seuraa ja arvioi hyvinvointialueen laadunhallintaa ja asiakas- ja potilasturvallisuutta. Tiimiin kuuluvat laatujohtaja, laadunhallinnan suunnittelija sekä lean- ja lääkehoidon koordinaattori.

Tiimin tehtävät:

- Ylläpitää ja kehittää laadunhallintajärjestelmää (ISO 9001)
- Valvoa ja ohjata valvonnan ja omavalvonnan toteutumista
- Toteuttaa kansallista asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaa
- Tukea strategian ja järjestämissuunnitelman täytäntöönpanoa

Vuoden 2025 tavoitteet:

- Parantaa prosessien ja dokumentaation hallintaa
- Hyödyntää palautetietoa
- Tehostaa johdon katselmuksia ja sisäisiä arviointeja
- Käyttää laadunhallinnan ja palvelutuotannon ohjelmistoa

Valvontalain toimeenpanoa jatketaan yhteistyössä järjestämisen tuen ja palvelutuotannon kanssa. Tavoitteena on luoda tehokas ja sujuva toimintamalli osaksi laadunhallinta- ja johtamisjärjestelmää. Vuoden 2025 aikana käyttöön laadunhallinnan ja palvelutuotannon ohjelmisto.

Prosessijohtamisen kehittämistä tehostetaan vakiinnuttamisrahalla, tavoitteena selkiyttää prosessikokonaisuutta ja johtamista.

Kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian täytäntöönpanoa jatketaan suunnitelman mukaisesti. Strategian itsearvioinnista nostetaan esiin keskeiset kehittämisaalueet.

Tuetaan positiivisen ja syyllistämättömän toiminta- ja turvallisuuskulttuurin kehittymistä mm. onnistumisilmoitusten avulla.

Jatketaan vakavien haittatapahtumien selvitystyötä sekä koulutetaan selvitystyöhön uusia työntekijöitä. Lääkintä-laiteturvallisuustyöryhmän sekä turvallinen lääkehoito -työryhmän työ jatkuu ja toimintamalleja kehitetään ja hiotaan.

Viestintätiimi

Viestintäjohtajan johtamassa viestintätiimissä toimii kaksi järjestämisen tukeen sijoitettua viestintäasiantuntijaa sekä pelastuslaitoksen viestintäasiantuntija.

Viestintätiimi

- tukee ja kehittää hyvinvointialueen viestintää
- toimii hyvinvointialueen johdon ja henkilöstön tukena kaikissa viestinnän tehtävissä.
- vastaa hyvinvointialueen mediatiedotteiden julkaisusta ja sosiaalisen median päätilien päivityksistä.
- ylläpitää hyvinvointialueen graafisen ilmeen mukaisia materiaaleja
- tuottaa valokuva- ja videoaineistoja
- vastaa kriisiviestintään ja varautumiseen liittyvästä valmiudesta.

Hyvinvointialueen viestintää ohjaa viestintästrategia, joka päivitetään uudella valtuustokaudella vuoden 2025 kuluessa. Tämän pohjalta laaditaan myös tulevat operatiivisen tason tavoitteet ja toimenpiteet. Toistaiseksi voimassa ovat aiemmat painopisteet (hajautetun viestinnän tehostaminen, kohdentuvuuden ja selkeyden vahvistaminen ja rekrytoinnin tukeminen).

Hajautetun viestinnän tehostamisessa tavoitteena on kehittää hyvinvointialueen yksiköiden omatoimista viestintää. Toimenpiteinä korostetaan esihenkilöiden ohjausta ja koulutusta sekä viestinnän yksiköille tarjoamia tukipalveluita.

Rekrytoinnin tukemisella lisätään näkyvyyttä ja tunnettuutta työmarkkinoilla. Yksiköiden esittely- ja rekryaineistoja uudistetaan ja sosiaalisen median läsnäoloa vahvistetaan.

Viestinnän kohdentuvuuden ja selkeyden vahvistamisella pyritään parantamaan asiakastytyväisyyttä. Aineistojen ja julkaisujen selkokielisyyttä lisätään ja erityisryhmien tarpeita huomioidaan osana viestintää. Henkilöstöviestinnän monipuolistamista jatketaan edelleen.

3.2.4 Toimialueen talousarvio

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNITUOTOT	2 616	3 498	2 029	2 215	3 326	2 709	2 709	2 709
MAKSUTUOTOT	5 259	5 267	2 826	7 580	5 022	5 446	5 446	5 446
TUET JA AVUSTUKSET	3 162	3 840	2 670	3 066	3 066	3 274	3 274	3 274
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	59	0		0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	11 038	12 664	7 525	12 861	11 413	11 429	11 429	11 429
HENKILÖSTÖKULUT	-4 893	-5 619	-4 126	-4 865	-4 807	-5 094	-5 017	-5 022
PALVELUJEN OSTOT	-31 054	-27 461	-21 508	-31 693	-30 415	-32 325	-31 840	-31 872
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-217	-318	-199	-240	-382	-226	-223	-223
AVUSTUKSET		-33	-33	0	-33			
MUUT TOIMINTAKULUT	-145	-448	-532	-488	-654	-151	-149	-149
TOIMINTAKULUT	-36 310	-33 878	-26 397	-37 286	-36 291	-37 797	-37 230	-37 267
TOIMINTAKATE	-25 273	-21 215	-18 873	-24 425	-24 878	-26 368	-25 801	-25 838

Taulukko 9. Järjestämisen tuen yksikön talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

Talouden raamiin pääsemiseksi järjestämisen tuessa on tehty useita säästötoimenpiteitä. Yksiköstä on vähennetty yhden henkilötyövuoden resurssi, eikä vakituisen henkilöstön poissaolojen aikana palkata sijaisia. Lisäksi kaikki käyttötalouden kulut on karsittu minimiin.

Ikäihmisten ostopalvelujen määrärahoja on vähennetty. On kuitenkin huomattava, että ikäihmisten ostopalvelujen määräraha on sidoksissa hyvinvointialueen oman ikäihmisten palvelutuotannon kustannuksiin, eikä järjestämisen tuen ostomäärärahoja voi tarkastella erikseen palvelutuotannosta.

Vuoden 2025 talousarvion tunnistettuina riskeinä ovat muun muassa maksutuottojen toteutumisen epävarmuus sekä palvelujen ostoihin kohdistuneiden leikkausten vaikutus asiakkaiden ja potilaiden hoitoketjuihin.

Puolangan sosiaali- ja terveyspalveluiden ostopalvelusopimuksen talousarvio 2025

Hyvinvointialueuudistuksessa Puolangan kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyivät osaksi Kainuun hyvinvointialueen järjestämisvastuuta. Aiempi Puolangan kunnan tekemä peruspalveluiden ulkoistamissopimus on voimassa vuoteen 2025 saakka. Siirtymäkauden aikana Puolangan ostopalvelut ovat hankintoina teknisesti osa järjestämisen tuen kokonaisuutta.



	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNTITUOTOT			20					
MAKSUTUOTOT			1 111					
MUUT TOIMINTATUOTOT			1					
TOIMINTATUOTOT			1 132					
HENKILÖSTÖKULUT		-53	-42		-45			
PALVELUJEN OSTOT	-10 974	-15 290	-12 123	-10 839	-10 839	-11 423	-11 252	-11 263
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 158	-10	-279	-2 132	-1 179	-2 246	-2 213	-2 215
AVUSTUKSET		-4	-331		-447			
MUUT TOIMINTAKULUT		-640	-116		-459			
TOIMINTAKULUT	-13 132	-15 997	-12 891	-12 970	-12 969	-13 670	-13 465	-13 478
TOIMINTAKATE	-13 132	-15 997	-11 759	-12 970	-12 969	-13 670	-13 465	-13 478

Taulukko 10. Puolangan ostopalvelusopimuksen talousarvio.

3.3 Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut

3.3.1 Toimialueen kuvaus

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut –toimialue vastaa hyvinvointialueen hallinto- ja tukipalveluista. Toimialueen tehtävä on tukea organisaation ydintoimintoja. Toimialuejohtajana toimii Timo Halonen.

Toimialueen keskeiset toiminnalliset linjaukset

- Organisaation toiminnan hallinnollinen johtaminen ja ohjaaminen suunnitelmallisesti siten, että lakisääteiset tehtävät hoidetaan ja asetetut tavoitteet saavutetaan
- Ydintoimintojen tehokas tukeminen ja avustaminen siten, että ne onnistuvat ja menestyvät tehtävässään parhaalla mahdollisella tavalla
- Tukipalveluiden ja ydintoimintojen saumaton yhteistyö
- Digitaalisten palveluiden kehittäminen ja hyödyntäminen, tekoälyn systemaattisempi hyödyntöminen
- Toimintojen kriittinen tarkastelu toimintojen ja talouden näkökulmasta
- Osaamiseen ja tiedolla johtamiseen panostaminen

3.3.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut -toimialue vastaa hyvinvointialueen hallinto- ja tukipalveluista, ja sen tehtävänä on tukea organisaation ydintoimintoja. Toimialueen keskeisinä linjauksina ovat

- Toimialue johtaa ja ohjaa organisaation toimintaa hallinnollisesti, varmistaen lakisääteisten tehtävien hoitamisen ja tavoitteiden saavuttamisen.
- Ydintoimintoja tuetaan tehokkaasti, edistäen niiden menestystä.
- Tukipalvelut ja ydintoiminnot toimivat saumattomassa yhteistyössä.
- Digitaalisia palveluita kehitetään ja hyödynnetään, ja tekoälyä käytetään systemaattisemmin.
- Toimintoja tarkastellaan kriittisesti sekä toiminnan että talouden näkökulmasta
- Osaamiseen ja tiedolla johtamiseen panostetaan.

Toimintaa ohjaa keväällä 2023 hyväksytty järjestämissuunnitelma, jonka mukaan hallinto- ja tukipalveluissa siirrytään tehokkaampiin tuotantotapoihin. Näihin liittyvät selvitykset on aloitettu tietohallinnon, taloushallinnon ja pal-kanlaskentapalvelujen osalta. Kuljetuspalveluiden vammais- ja sosiaalihuollon kuljetuksien osuus on siirtynyt Ter- via Logistiikka Oy:lle lokakuussa 2024.

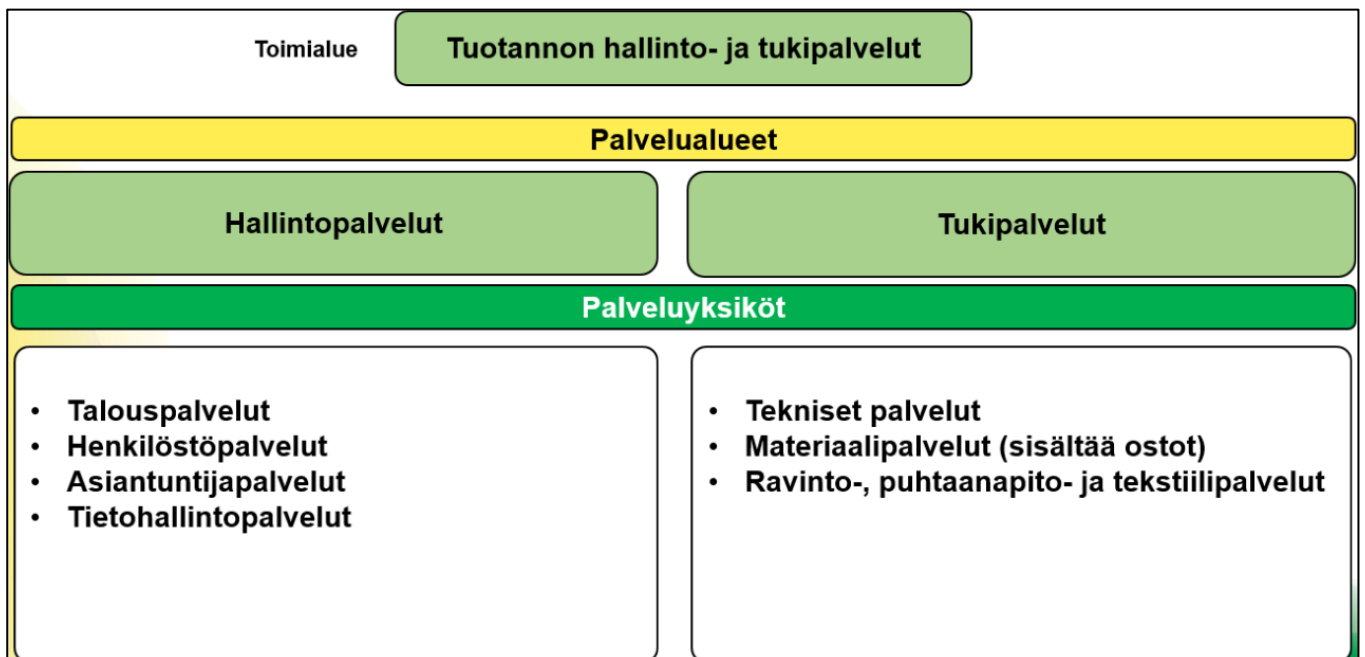
Toimitiloja vähennetään, jotta niiden käyttöaste nousee, mutta tilojen määrä vastaa palveluiden ja toiminnan tarpeita.

Organisaation veto- ja pitovoimaa ja henkilöstön pysyvyyttä parannetaan kehittämällä osaamista, johtamista ja tukemalla esihenkilötyötä. Korvaavan työn mallia tehostetaan ennenaikaisen eläköitymisen ehkäisemiseksi ja sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

Luottamushenkilöhallintoa tehostetaan ja sujuvoitetaan.

3.3.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat

Tuotannon hallinto- ja tukipalvelut koostuu kahdesta palvelualueesta.



Kuva 7. Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden palvelualueet ja -yksiköt.

Hallintopalvelut

Talouspalvelut tuottaa taloushallinnon palveluja Kainuun hyvinvointialueelle. Henkilöstömuutoksia on ollut erityisesti eläköitymisten vuoksi. Tehtäväjärjestelyillä ja digitalisoinnilla pyritään vähentämään henkilöstömäärää hallitusti ja siirtämään henkilöstön painopistettä rutiinitöistä asiantuntijatehtäviin.

FCG:n toteuttama taloushallinnon palvelujen tuotantotapaselvitys esitellään aluehallitukselle joulukuussa 2024, ja tuotantotapoja kehitetään edelleen selvityksen ja aluehallituksen linjausten mukaisesti. Nykyinen lainsäädäntö ei salli palvelutuotantoa ulkoisille asiakkaille ilman yhtiöittämistä.

Henkilöstöpalvelut tuottaa henkilöstön palvelussuhteisiin, osaamisen kehittämiseen, rekrytointiin, työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen liittyviä sisäisiä palveluita.

Vuonna 2025 päivitetään henkilöstöohjeita ja -prosesseja sekä panostetaan tiedolla johtamiseen ja tiedon saannin helpottamiseen, jotta esihenkilöiden työ helpottuu ja työntekijöiden yhdenvertaisuus varmistetaan. Erityisesti panostetaan perehdyttämiseen luomalla yhtenäinen ja saavutettava perehdyttämismalli koko organisaatiolle.

Vuonna 2025 osaamisen kehittämisessä korostuvat esihenkilötyö ja monipuoliset verkkokoulutukset työntekijöille. Työsuojelun ja turvallisuuden tavoitteena on edistää yhteisöllisyyttä, työhyvinvointia ja turvallisuutta työyhteisöissä. Painopisteinä ovat työsuojelun vahvistaminen, psykososiaalisten kuormitustekijöiden hallinta ja tietojen turvallinen käsittely.

Työhyvinvoinnin kehittämisessä keskitytään varhaisen tuen ja korvaavan työn mallin vahvistamiseen, mikä vähentää sairauslomia ja pidentää työuria. Vuonna 2025 panostetaan korvaavan työn mallin ja täsmätyökykyisyyden vakiinnuttamiseen ja tietoisuuden lisäämiseen.

Kansainvälinen rekrytointi on aloitettu yhteistyössä eri toimialojen ja sidosryhmien kanssa, ja tavoitteena on sen vakiinnuttaminen perustoiminnaksi vuoden 2025 aikana.

Asiakirjahallinto- ja neuvontapalvelut vastaavat asiakirjahallinnosta, arkistotoimesta, terveydenhuollon tietopalvelusta, kirjaamotoiminnasta, potilas- ja sosiaaliasiavastaavien palveluista, yleisestä neuvontapalvelusta ja tietosuojapalveluista.

Asiakirjahallinnossa seurataan tietopyyntöjen käsittelyaikoja lainsäädännön mukaisesti. Uudet lakimuutokset tuovat uusia toimintatapoja tietopyyntöjen käsittelyyn.

Hyvinvointialueen potilas- ja sosiaaliasiavastaavat vastaavat yksityisten palveluntuottajien toiminnasta ja valvonnasta. Hallinnon sihteerit vastaavat ylimmän johdon ja johtoryhmän jäsenten sihteeritehtävistä.

Tukipalvelut

Tietohallintopalvelut tuottaa Kainuun hyvinvointialueelle ICT-palvelut, kuten ICT-infran, käyttäjätuen, sote-järjestelmien tuen sekä hoitajakutsu- ja teletekniikan palvelut. Palvelut tuotetaan pääosin oman henkilöstön voimin ja yhteistyössä toimittajakumppaneiden kanssa.

Tietohallintopalvelut tukevat myös organisaation palveluiden digitalisaation kehittämistä, kuten sähköisten palveluiden kehittämistä asiakkaille ja henkilöstölle. Hyvinvointialueen aloittaessa ICT-järjestelmiin tehtiin merkittäviä muutoksia, joita jatketaan vuonna 2025.

Tietohallinnon strategisia tavoitteita vuodelle 2025 ovat tekoäly- ja robotiikkaratkaisujen sekä digitaalisten palveluiden hyötyjen todentaminen ja arviointi sekä tiekarttojen laadinta vuosille 2026–2028.

Tekniset palvelut tuottavat kustannustehokkaita toimitila- ja lääkintälaittepalveluja. Vuonna 2025 keskitytään Kainuun hyvinvointialueen omistamien kiinteistöjen kehittämiseen, huoltoon ja ylläpitoon sekä käyttäjäpalvelujen tuottamiseen.

Kiinteistötekniikka tuottaa myös tilahallinta- ja käyttäjäpalveluja omistettuihin ja vuokrattuihin tiloihin. Vuokratilojen tilatehokkuuden nostaminen on osa talouden tasapainottamista. Tekniset palvelut osallistuvat myös palveluverkon uudistamiseen liittyviin investointihankkeisiin ja tuottavat tilatietoa johdon päätöksenteon tueksi.

Lääkintälaittehuolto varmistaa lääkintälaitteiden turvallisuuden ja toteuttaa huoltopalvelut kustannustehokkaasti.

Materiaalipalvelut vastaa hoito- ja toimistotarvikkeiden, laitteiden, kalusteiden, pesu- ja puhdistusaineiden sekä hygieniatuotteiden hankinta- ja logistiikkatehtävistä. Yksikkö tuottaa myös sisälähettilä- ja hoitologistikkopalveluja sekä organisaation sisäistä kierrätys- ja kalustemyyntitoimintaa.

Materiaalipalvelut vastaa lokakuusta 2024 lähtien keskussairaalan alueen hoito- ja muiden varastotarvikkeiden, lääkkeiden ja potilasruokien kuljettamisesta sekä kiireettömistä potilassiirroista. Vuonna 2025 pyritään tehostamaan varaston toimintaa ja vähentämään hävikkiä.

Ravinto- ja puhtaanapitopalvelut, kotiin kuljetettavat ateriat sekä tekstiilipalvelut on ulkoistettu.

3.3.4 Toimialueen talousarvio

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNTITUOTOT	688	1 647	563	623	781	712	712	712
MAKSUTUOTOT	70	146	44	80	93	72	72	72
TUET JA AVUSTUKSET	1 522	3 957	943	2 413	2 423	1 576	1 576	1 576
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 242	670	1 246	1 239	1 384	1 286	1 286	1 286
TOIMINTATUOTOT	3 522	6 419	2 795	4 355	4 680	3 646	3 646	3 646
HENKILÖSTÖKULUT	-17 700	-19 561	-12 821	-18 102	-19 033	-18 424	-18 148	-18 166
PALVELUJEN OSTOT	-14 925	-15 001	-11 128	-14 275	-15 756	-15 536	-15 303	-15 318
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 421	-5 090	-2 514	-3 479	-4 939	-3 561	-3 508	-3 511
MUUT TOIMINTAKULUT	-16 164	-2 045	-12 494	-17 827	-13 898	-16 826	-16 573	-16 590
TOIMINTAKULUT	-52 210	-41 698	-38 957	-53 682	-53 627	-54 347	-53 532	-53 586
TOIMINTAKATE	-48 689	-35 278	-36 161	-49 328	-48 947	-51 165	-49 886	-49 939

Taulukko 11. Tuotannon hallinto- ja tukipalveluiden talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

Talouden raamiin pääsemiseksi tuotannon hallinto- ja tukipalveluissa on tehty laajasti säästötoimenpiteitä ja käytötalouden kuluja on karsittu. Henkilöstöressurssia tarkistellaan kriittisesti irtisanoutumisten ja eläköitymisten yhteydessä.

Vuoden 2025 talousarvion tunnistettuina riskeinä ovat muun muassa mahdolliset järjestelmäkustannusten nousut, joita ei ole voitu ennakoida täysimääräisesti.

3.4 Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut

3.4.1 Toimialueen kuvaus

Terveyden ja sairaanhoidon toimialue vastaa Kainuun väestön tarvitsemista terveyden- ja sairaanhoidon palveluista erikseen sovitun työnjaon mukaisesti. Terveyden- ja sairaanhoidon palvelut kattaa kaikki perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon vastaanotto- ja osastohoidon palvelut niin terveysasemilla kuin keskussairaalassakin. Kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut, lasten ja perheiden terveyspalvelut sekä kaikki diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut ovat myös osa toimialuetta.

Toimialuejohtajana toimii Mari Kinnunen.

3.4.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella

Järjestämissuunnitelman mukaisesti terveyden- ja sairaanhoidon toimialue painottaa entistä enemmän perusterveydenhuollon vahvistamista ja kokonaispalvelurakenteen keventämistä, joka näkyikin monen palvelualueen talouden tasapainottamissuunnitelmissa. Lisäksi pyritään yhä tiiviimpään integraatioon erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä sekä vahvistetaan horisontaalista yhteistyötä palvelualueiden kesken.

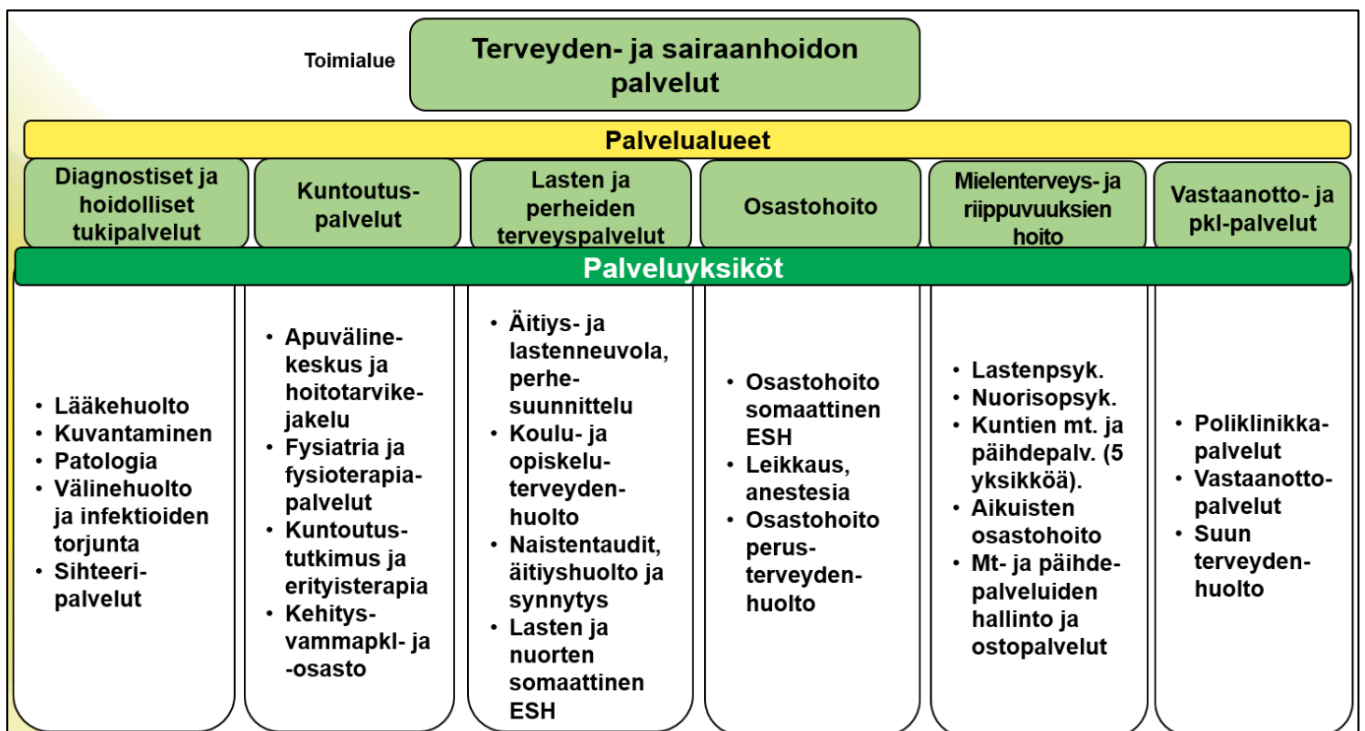
Vaikka terveyden- ja sairaanhoidon toimialue on hyvinvointialueen suurin, on muiden toimialueiden tuki käytännössä välttämätöntä kaikissa järjestämissuunnitelman keskeisissä tavoitteissa. Toimialueiden välistä tiivistä yhteistyötä edellyttää muun muassa Kuhmon toimipisteessä aloitettu pilottihanke, jossa terveyskeskusosastot korvataan arviointi- ja kuntoutusyksiköillä. Onnistumista on tarkoitus tukea toimialuerajat ylittävällä uudella kotikuntoutuksen ja kotisairaanhoidon mallilla, jossa kotiin vietävät palvelut vahvistuvat kokonaisuudessaan järjestämissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti.

Yhteistyötä muiden toimialueiden kanssa tarvitaan myös moneen muuhun toimialuetta koskevaan järjestämissuunnitelman osaan. Esimerkiksi suun terveydenhuollon joustavan klinikan (entinen kerralla kuntoon – toimintamalli) toiminnan käynnistyminen ja lähipalveluissa kiireettömän ja ennaltaehkäisevän toiminnan vahvistaminen odottavat uusien tilojen valmistumista vuonna 2025. Myös diagnoosi- ja tuottavuustietojen kirjaaminen, palveluseteli- ja ostopalvelulääkäritoiminta, kannustavan palkkauksen mallit, tuotantotapa-analyysit sekä organisaatiouudistus edellyttävät erittäin vahvaa asiantuntijatyöpanosta etenkin tukitoimialueilta.

Muutoksessa onnistuminen ja sen taloudelliset vaikutukset edellyttävät osaavaa ja uudistumiskykyistä johtamista, jonka tulokset näkyvät toiminnan aloittamisesta toimeenpanon mukaisella varsin pitkällä viiveellä. Vuoden 2025 talousarvio on realistisempi kuin edeltäjänsä vuonna 2024, mutta merkittäviä riskejä liittyy erityisesti oman palvelutuotannon riittävyyteen ja henkilöstön saatavuuteen. Tämä riski näkyy erityisesti hyvin korkeasti koulutetuissa asiantuntijatehtävissä johtamisessa, operatiivisessa erikoissairaanhoidossa ja psykiatriassa. Toiminnan ylläpidon kannalta kriittisen henkilöstön vaihtuvuus tai poistuminen hyvinvointialueelta sekä yksittäiset kalliit potilastapaukset aiheuttavat helposti miljoonien taloudellisia lisäpaineita toimialueelle. Pienellä hyvinvointialueella tarvitaankin innovatiivisia ja mahdollisesti myös digitaalisia etäratkaisuja kilpailemaan kaikkein korkeakoulutetuimmasta työvoimasta suurkaupunkialueiden kanssa.

3.4.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat

Terveyden- ja sairaanhoidon palveluiden toimialue koostuu kuudesta palvelualueesta.



Kuva 8. Terveyden ja sairaanhoidon palveluiden palvelualueet ja -yksiköt.

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut

Diagnostiset ja hoidolliset tukipalvelut -palvelualueen yhtenä keskeisenä tavoitteena on lisätä ymmärrystä tukipalveluiden merkityksestä potilas- ja asiakastoiminnan tukemisessa. Myös palvelualueiden välistä yhteistyötä tiivistetään entisestään ja tiedolla johtamista lisätään.

Aineiden ja tarvikkeiden hintojen nousu aiheuttaa palvelualueelle kustannuspaineita. Tukipalveluiden luonteen vuoksi palvelualueen kustannusten hallinta täysin itsenäisesti on haastavaa. Operatiivisia palvelualueita kannustetaankin kustannustietoisuuteen hyödyntämällä tukipalveluiden tuottamia säännöllisiä raportteja ja järjestämällä yhteistyöpalavereja. Näin myös tukipalvelut voivat vaikuttaa talouteensa tuloksellisesti.

Henkilöstön saatavuus diagnostisten ja hoidollisten tukipalveluiden palvelualueella on kohtuullinen, mutta etenkin kuvantamispalveluissa joudutaan edelleen osin turvautumaan ostopalveluihin. Keskussairaalassa tilanne on kuitenkin parantunut uusien rekrytointien ansiosta. Terveyskeskusten ultraääni-, isotooppikuvaus- ja neurofysiologiset tutkimukset vaativat edelleen ostopalveluja lääkäri työvoiman osalta. Kuvantamisen laitteiston uudistaminen on lähi vuosina välttämätöntä. Hyvä puoli on se, että vaikka investointi on suuri, on arvioitu, että uudet laitteet mahdollistavat tehokkaamman toiminnan. Tämän on laskettu tuottavan säästöjä jo muutamien vuosien aikavälillä.

Sihteeripalveluissa pyritään ottamaan käyttöön digitaalinen sanelujärjestelmä, joka toteutetaan yhteistyössä hallinto- ja tukipalveluiden kanssa. Tämä uudistus mahdollistaa sihteeriresurssien tehokkaamman kohdentamisen ja palvelurakenteen keventämisen. Tekstinkäsittely hoidetaan tällä hetkellä puheentunnistuksen pilotin rinnalla omana toimintona, mutta tavoitteena on siirtää yksinomaan puheentunnistusjärjestelmän käyttöön.

Hellä-hankkeen puitteissa vuonna 2023 aloitettu farmasiatoiminnan moniammatillinen integroiminen perusterveydenhuoltoon yleislääketieteen poliklinikalla Kajaanissa on saavuttanut jo monia hyviä tuloksia, mutta vuonna 2025 toimintaa syvennetään edelleen. Hankkeessa on tehty paljon lääkelistojen tarkastuksia ja lääkehoidon arvioiteja, joka on mahdollistanut lääkärien keskittymisen potilastyöhön. Kehittämiskohteena on ollut myös yhteistyön tiivistäminen Kainuun hyvinvointialueen ja avohuollon apteekkien välillä, kuten HaiPro-rajapinnan avaaminen ja lääkkeiden annosjakeluprosessin selkeyttäminen. Farmasiatoiminnan kehittämisen lisäksi lääkehoidon yksikön keskeiset tulostavoitteet vuodelle 2025 liittyvät muun muassa lääkehävikin vähentämiseen ja uuden teknologian käyttöönottoon.

Välinehuollon ja infektioiden torjunnan yksikkö asettaa taloustavoitteidensa keskiöön leikkaussalitoiminnan häiriötömän ja tehokkaan toiminnan turvaamisen. Osana organisaatiouudistusta harkitaan välinehuollon siirtämistä leikkaus- ja anestesiapalveluihin. Siirron tavoitteena on varmistaa, että hyvinvointialueen kalleimpiin kuuluvat leikkaussalit toimivat aina tuottavasti ja niiden välinehuolto on taattu kaikissa olosuhteissa.

Patologian yksikön tavoitteena on tehdä työnkuluista aiempaa sujuvampaa ja tukea henkilöstön työskentelyä. Yhteistyössä lasten- ja naistentautien kanssa on lisäksi käynnistetty jääleiketutkimuksen sisällyttäminen yksikön palveluihin. Tämä uudistus mahdollistaa rintasyöpäpotilaiden leikkaukset sairaalan omana tuotantona, mikä vähentää ulkoisten ostopalveluiden tarvetta. Yksikön keskeinen tavoite tulevalla talousarviokaudella on oman toiminnan kehittäminen ja ylläpitäminen, sillä se on osoittautunut taloudellisesti tehokkaimmaksi ratkaisuksi.

Kuntoutuspalvelut

Kuntoutuspalveluiden vuoden 2025 talousarviossa toimintakate on noin 200 000 euroa pienempi kuin vuonna 2024, vaikka budjettiin kohdistuvat paineet, kuten indeksikorotukset aine- ja tarvikehankintoihin sekä palkankorotukset lisäävät kuluja. Hyvin tiukassa talousarvioraamissa painoarvoa on jouduttu laittamaan myös sille, että toimintatuottojen odotetaan edelleen kasvavan noin 20 % vuonna 2025 todennäköisten asiakasmaksujen korotusten myötä. Lisäksi myyntituottojen kasvua vauhditetaan tehostamalla vakuutusyhtiöiden laskutusta. Käyntitietojen tilastotietoja seurataan säännöllisesti ja varmistetaan diagnoosien ja toimenpidekoodien oikeanlainen kirjaaminen.

Kuntoutuspalvelut -palvelualueen henkilöstökuluihin vaikuttaa palvelualueen hyvä maine ja sitä kautta erityistyöntekijöiden poikkeuksellisen hyvä työvoiman saatavuus. Palvelualueen perustoiminta perustuukin yksinomaan omaan palvelutuotantoon, joka tuotantotapa-analyysin mukaan vaikuttaa olevan taloudellisin tapa tuottaa palvelut hyvinvointialueen kokonaisuuden näkökulmasta. Työntekijöiden työhyvinvoinnista huolehtiminen ja hyvä johtaminen ovatkin tärkeitä keinoja myös palvelualueen talous- ja tulostavoitteiden saavuttamisessa.

Aine- ja tarvikehankintojen kustannuspaineita palvelualueella kasvattaa erityisesti hoitotarvikkeiden osuus, minkä vuoksi apuvälineiden määrärahapainotusta on edelleen siirretty hoitotarvikejakelun puolelle. Prosessien selkeyttä-

miseksi on otettu käyttöön Effector-ohjelma, joka auttaa tehostamaan toimintaa ja varmistamaan kustannustietoisuuden potilasturvallisuudesta tinkimättä. Muina sopeuttamistoimenpiteinä palvelujen ostoja karsitaan lääkinällisen kuntoutuksen ja lymfaterapiajaksojen osalta rajaamalla palvelut vain lakisääteisiin.

Kasvavaan kysyntään, joka johtuu väestön ikääntymisestä ja palvelurakenteen järjestelmä- ja ammattilaistason keventämisestä, vastataan lisäämällä etäkuntoutusta ja digitalisaatiota. Tiukka talousarvio nojaakin käytännössä pitkälle jo käynnissä olevien kehittämistoimien systemaattiseen jatkamiseen. Kokonaiskustannusten kasvu itsessään on saatu hallintaan jo vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Lasten ja perheiden terveyspalvelut

Lasten ja perheiden terveyspalveluiden palvelualue mukauttaa toimintaansa Kainuun alueella vähenevään lapsimäärään. Sisäisesti henkilöstöresurssien painopistettä siirretään edelleen lastenneuvolasta kohti suurempia ikäluokkia koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. Lisäksi arvioidaan palvelupisteiden määrää ja sijaintia tiukan taloudellisen tilanteen edellyttämällä tavalla.

Palvelualueen synnytystoiminnalla on hyvä maine, joka ulottuu myös maakunnan rajojen ulkopuolelle. Lähialueilta saapuvat synnyttäjät tukevat paitsi yhteistoiminta-alueiden välistä yhteistyötä, myös harvaan asutun alueen palvelujen järjestämiskykyä. Tämä vastaa järjestämissuunnitelman tavoitteita. Muutoinkin tuotantotapa-analyysin perusteella vaikuttaa siltä, että taloudellisesti tuloksellisin ja potilaille nopein hoitoon pääsemisen tapa on pyrkiä varmistamaan riittävä määrä omaa ammattitaitoista henkilökuntaa. Yliopistosairaaloihin ohjataan vain sellaiset potilaat, joita ei voida hoitaa paikallisesti ja potilaat palautetaan nopeasti paikallishoitoon heti, kun se on mahdollista. Tämä hyödyttää sekä potilaita että yliopistosairaaloiden kuormittuneita resursseja.

Lasten ja perheiden terveyspalveluissa on jo aikaisemmin käynnistetty nuorille suunnattu maksuton ehkäisy kansallisen rahoituksen tukemana. Tämä toiminta on osoittautunut kustannustehokkaaksi, sillä hoitajien osaamista kasvatettaessa tarve käyttää kalliimpia ostopalvelulääkäreitä on loppunut. Palvelurakennetta on tarkoitus keventää myös lasten ja nuorten perusterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdetyötä kehittävässä KKK II -hankkeessa, jossa yhteistyötä tehdään isossa kokonaisuudessa yli palvelu- ja toimialuerajojen.

Osastohoito

Osastohoidon palvelut -palvelualue mukautuu alueen väestön palvelutarpeisiin ja hyvinvointialueen talousraamiin. Toiminnan onnistuminen ja kustannusten hallinta edellyttävät tarkasti mitoitettua ja oikein erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välille resursoitua potilas- ja henkilöstömäärää. Kainuun keskussairaалassa resurssiallokoinnin välineenä käytetään noin 5–10 minuutin aamukokousmallia, jossa arvioidaan potilaiden hoitoisuus ja käytettävissä olevat henkilökuntaresurssit. Lisäksi kotiutushoitajatoimintahanke on käynnistynyt nopeuttamaan potilaiden siirtoa hoitopaikkojen välillä. Tavoitteena on tarjota potilaille hoitoa oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa, mikä vaatii saumatonta hoitoketjua eri toimialueiden välillä ja rakenteellisten resurssien oikeaa painotusta. Akuutti kotisairaala-toiminta tukee tätä kokonaisuutta. Kuhmossa on myös avattu ikäihmisten arviointi- ja kuntoutusyksikkö sosiaalihuollon toimialueelle.

Leikkaus- ja anestesiayksikössä toimintaa kehitetään päiväaikaisten leikkausten ja toimenpiteiden osuutta maksimoiden. Tiukat talousraamit asettavat kuitenkin rajoitteita, ja jonotilanteen ennakoidaan pysyvän vaikeana myös vuonna 2025. Vuoden 2024 aikana toimintaa on kuitenkin virtaviivaistettu lean-menetelmin ja toiminnalle on asetettu selkeät tulostavoitteet. Neljännesvuositainen seuranta varmistaa toiminnan tuloksellisuuden ja mahdollistaa tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Haavanhoidon oikea-aikaisuus ja laatu ovat keskeisiä keinoja vähentää osastohoidon tarvetta erikoissairaanhoidossa ja perusterveydenhuollossa sekä lyhentää hoitajaksojen kestoa. Elektiivisiä ja akuuttikirurgisia prosesseja kehitetään edelleen. Myös tässä on tavoitteena osastohoitopäivien vähentäminen ja hoitajaksojen keston lyhentäminen. Päiväkirurgian ja heräämöstä kotiin suuntautuvan toiminnan laajentaminen vähentää omalta osaltaan osastohoidon kuormitusta.

Perusterveydenhuollon osastohoitoa on tarjolla Kajaanissa, Sotkamossa, Suomussalmella ja Puolangalla, joista Puolangalla palvelut tuotetaan ulkoistettuna. Kainuun keskussairaalassa toimii maakunnallinen moniammatillinen akuuttiosasto sekä akuuttigeriatrian osasto. Vuodeosastopaikkojen keskinäisiä painopisteitä arvioidaan koko hyvinvointialueella ja tulosten perusteella laaditaan tarvittavat jatkosuunnitelmat. Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon potilaspaikkojen välisen suhteen painopiste vaikuttaa olevan erityisesti perusterveydenhuollon osastopaikkojen lisäämisen tarpeessa.

Mielenterveys ja riippuvuuksien hoito

Mielenterveys- ja riippuvuuksien hoito -palvelualue keskittyy vaikeiden mielenterveyshäiriöiden ja riippuvuusongelmien hoitoon sekä niiden ennaltaehkäisyyn. Toiminnassa painotetaan järjestämissuunnitelman mukaisesti avohoitomallia, joka tukee potilaiden kotona asumista ja arjen hallintaa. Hoito toteutetaan yksilöllisesti tarpeisiin perustuen moniammatillisen tiimityön ja toipumisorientaation mukaisessa viitekehyksessä.

Osana palvelurakenteen keventämistä ja painopisteen siirtoa peruspalveluihin matalamman kynnyksen palveluita kehitetään edelleen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Terapiat etulinjaan -toimintamallin koulutusta ja käyttöönottoa jatketaan, että lieviä ja keskivaikeita mielenterveyshäiriöitä voidaan hoitaa ajoissa ja jatkossa vielä selkeämmin rajatulla hoitajaksolla. IPS-työhönvalmennuksella pyritään tukemaan mielenterveyskuntoutujien työkykyä ja heidän paluutaan työelämään. IPS-työhönvalmennus onkin siirtynyt hankkeesta kustannusvaikeuttavuusarvioinnin kautta omaksi toiminnaksi. Lisäksi laaditaan suunnitelma nuorten perustason mielenterveyspalveluista yhteistyössä lasten ja perheiden terveyspalvelut -palvelualueen kanssa.

Osastohoitoa ja avohoitoa yhdistetään tiiviimmin tarjoamalla potilaille erilaisia tukimuotoja, kuten etäpalveluja ja kuvapuhelinsovelluksia, mikä auttaa lyhentämään hoitajaksuja. Kajaanissa ryhdytään suunnittelemaan uutta nykyaikaista tilaratkaisua, jossa saadaan yhdistettyä tällä hetkellä erittäin vanhoissa tiloissa toimivat asumispalvelut ja avohoito. Tämä tuo synergiaetuja sekä tilojen että henkilöstön käyttöön.

Henkilöstöpula, erityisesti psykiatrien saatavuus, on merkittävä haaste palvelualueella. Tilanne pitkittää potilaiden hoitajaksuja ja kasvattaa ostopalveluiden tarvetta, mikä aiheuttaa huomattavia taloudellisia paineita ja myös riskin budjetin merkittävälle ylitykselle. Käytännössä psykiatriapalveluiden järjestäminen Kainuussa tulee väistämättä edellyttämään ulkopuolisen työvoiman käyttöä sekä vuokralääkäreiden että palveluiden yhteistoiminta-alueostojen muodossa. Nuoriso- ja aikuispsykiatrisen tahdosta riippumattoman hoidon järjestämisen mahdollisuudet tulevaisuudessa ovat vakavan psykiatriapulana vuoksi parhaillaan selvittelyn alla.

Vastaanotto- ja poliklinikkapalvelut

Vastaanotto- ja poliklinikkapalveluiden palvelualueella pyritään täyttämään hoitotakuun tiukat tavoitteet taloudellisesti erittäin haastavassa tilanteessa. Erityisesti erikoissairaanhoidon kustannukset ovat hyvinvointialueen merkittävin menoerä, ja niiden kasvua hillitään tarkoin kilpailuttamalla ostopalvelulääkäripalvelut sekä hallinnoimalla sopimuksia tehokkaasti. Tuotantotapa-analyysien merkitys korostuu erityisesti keskussairaala- ja yliopistosairaalatason palvelujen hankinnoissa. Asiakaspalveluiden ostot yliopistosairaaloilta arvioidaan kuukausittain ja niiden vähentämiseksi tehostetaan omia palveluja, tiivistetään integraatiota perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä, hyödynnetään palveluseleitä ja kevennetään rakenteita. Tiukasta tavoitteellistamisesta huolimatta jonojen arvioidaan kasvavan.

Erikoissairaanhoidon poliklinikkapalveluissa hyödynnetään ISO 9001:2015 -standardin mukaisia laatuikäytäntöjä. Työnjakoa kehitetään niin, että hoitajat voivat ottaa vastuulleen osan tehtävistä, jolloin lääkäreiden työaikaa vapautuu vaativampiin toimenpiteisiin. Sähköisten palveluiden käyttöä laajennetaan, kuten oirekyselyjä ennen vastaanottoa ja etäseurantoja (esimerkiksi aortta-aneurysma, eturauhassyöpä), mikä nopeuttaa prosesseja ja vähentää potilaiden tarpeetonta käyntitarvetta. Diagnoosien kirjaamiseen kiinnitetään edelleen erityistä huomiota.

Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon työnjaon kehittämisen myötä potilaat ohjautuvat aiempaa tarkoituksemukaisemmin oikeaan paikkaan. Tällaisia potilasryhmiä ovat esimerkiksi murtuma- ja peräpukamapotilaat. Haavanhoitohanke tukee osaamisen kehittämistä ja potilaan oikea-aikaista hoitoa. Palliatiivisen hoidon hanke puolestaan tukee palliatiivisen hoidon koordinaatiota ja osaamista eri erikoisaloilla ja perusterveydenhuollossa tuottaen myös kustannussäästöjä.

Yhdenvertaisen potilaiden hoitoon pääsyn turvaamiseksi **perusterveydenhuollon vastaanottopalveluita** tullaan tarjoamaan edelleen vuonna 2025 yhä enemmän koko Kainuun laajuisesti. Samanaikaisesti omalääkärimallista pyritään kuitenkin pitämään kiinni, kun hoidon jatkuvuuteen tähtäävä RRP4-rahoitteinen hanke on siirtymässä vuoden 2025 alkupuoliskolla toiminnan aloitusvaiheeseensa. Hanke tukee koulutusyhteistyötä Oulun yliopiston kanssa ja tavoittelee osaltaan oman lääkäriytyvoiman saatavuuden paranemista ja vuokralääkärikustannusten vähenemistä. Fyysisten tapaamisten rinnalla hyödynnetään digitaalisia ohjauskeinoja asiakkaiden elintapaohjauksessa, jolla tavoitellaan terveyden edistämistä ja sairauksien ennaltaehkäisyä sekä kainuulaisten osallisuuden ja omien voimavarojen vahvistamista.

Hankkeiden avulla kehitetään myös tiedolla johtamista. Esihenkilöille tulee käyttöön reaaliaikainen digitaalinen ohjaustaulu, jonka avulla päivittäistä resurssia ohjataan tarvittaviin palveluihin kuten takaisinsoittojen purkamiseen. Lisäksi hankkeissa edistetään näyttöön perustuvien hoitokäytäntöjen toteuttamista. Esimerkiksi haavanhoidossa koulutuksilla ja erikoissairaanhoidon konsultaatiotuella pyritään haavanhoitokertojen vähentämiseen ja samalla haavanhoitotuotteiden oikeaoppiseen käyttöön. Farmasihankkeella edistetään tehtävänsiirtoja lääkäreiltä muille ammattiryhmille, jolloin lääkäreiden työaika vapautuu lääkäreitä edellyttäviin tehtäviin.

Suun terveydenhuollon yksikön toiminnan tavoitteena on väestön suun terveyden ja toimintakyvyn edistäminen ja ylläpito. Sotkamoon syksyllä 2025 valmistuvassa uudessa 12-huoneisessa hammashoitolassa käynnistyy joustava klinikka, jossa yhteiskirjan avulla voidaan suhteuttaa käynnin kesto potilaan hoidon tarpeeseen ja parantaa näin hoitojen läpimenoaikoja. Huomattava osa potilaista saa hoitojakson päätökseen yhdellä käyntikerralla. Klinikka palvelee kaikkia Kainuun hyvinvointialueen suun terveydenhuollon potilaita. Klinikka toimii ilman ulkoista toiminnanohjausjärjestelmää ja sen toiminnan rakentamiseen on saatu asiantuntija-apua Vantaa-Keravan hyvinvointialueelta.

Suun terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä linjauksena on tarjota lähipalveluina kiireetöntä ja ennaltaehkäisevää palvelua. Erikoisosaamista vaativia palveluita samoin kuin ympärivuotista toimintavarmuutta ja henkilöstömitoitusta edellyttäviä palveluita tarjotaan keskitetympin. Vakansseja täytettäessä tarkastellaan alueellisia eroja palveluiden saatavuudessa. Resurssia pyritään kohdentamaan sinne, missä hoitoon pääsy tavoiteajassa vaatii lisäpanostusta.

Jatkossa kaikille potilaille pyritään tarjoamaan kiireetön vastaanottoaika häntä aiemmin hoitaneelle hammaslääkärille. Omahammaslääkärimallin eduista on vahvaa näyttöä ja sillä tavoitellaan parempaa aikojen saatavuutta, hoitojen läpimenoaikojen lyhentymistä, kustannusten hillintää ja sairauksien ennaltaehkäisyn ja seurannan painottumista korjaavan hoidon sijasta. Omahammaslääkärimalli on toiminut luontaisesti pienten paikkakuntien hoitoloissa.

Eryteisesti hammaslääkärien kiinnostus Kainuun hyvinvointialuetta kohtaan on näkynyt suurina hakijamäärinä työsuhteisiin ja harjoittelupaikkoihin viime vuosina. Esihenkilötyössä pyrkimyksenä on tunnistaa ja säilyttää ne vetovoimatekijät, jotka ovat Kainuun työpaikkojen suosion taustalla. Tietoa työnantajan vetovoimatekijöistä ja kehittämistarpeista kerätään muun muassa QWL-kyselyin ja suun terveydenhuollon omien esihenkilöiden vetämin sopuisaa ja sujuvaa työpäivää -työyhteisökierroksin, joista raportoidaan ylemmälle johdolle.

Julkisen suun terveydenhuollon resurssien tarpeeseen vaikuttaa suuresti valtakunnallisesti määriteltävä palveluvalikoima. Hyvinvointialueen suun terveydenhuollosta osallistutaan aktiivisesti valtakunnallisten linjausten valmisteluun. Kainuussa väestö käyttää huomattavan paljon julkisen suun terveydenhuollon palveluita, joten palveluvalikoiman vaikuttaminen on ratkaiseva lisätekijä muun toiminnan tehostamisen ja kehittämistyön rinnalla.

3.4.4 Toimialueen talousarvio

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09, 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNTITUOTOT	9 958	9 323	6 092	8 959	9 024	10 311	10 311	10 311
MAKSUTUOTOT	11 601	9 279	7 066	10 566	9 962	12 013	12 013	12 013
TUET JA AVUSTUKSET	17	18	12	12	12	17	17	17
MUUT TOIMINTATUOTOT	112	148	58	71	74	116	116	116
TOIMINTATUOTOT	21 687	18 768	13 227	19 608	19 072	22 457	22 457	22 457
HENKILÖSTÖKULUT	-103 361	-95 011	-70 848	-102 020	-99 539	-107 592	-105 978	-106 084
PALVELUJEN OSTOT	-53 453	-57 079	-40 315	-50 924	-60 936	-55 641	-54 807	-54 861
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-20 868	-20 993	-14 709	-20 921	-19 676	-21 723	-21 397	-21 418
AVUSTUKSET	-1	-2	-1	-2	-2	-1	-1	-1
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 083	-5 496	-905	-1 247	-1 259	-1 127	-1 110	-1 111
TOIMINTAKULUT	-178 768	-178 581	-126 779	-175 113	-181 412	-186 085	-183 293	-183 476
TOIMINTAKATE	-157 080	-159 813	-113 552	-155 505	-162 340	-163 628	-160 837	-161 020

Taulukko 12. Terveysten- ja sairaanhoidon palveluiden talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

3.5 Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut

3.5.1 Toimialueen kuvaus

Akuuttihoito ja pelastuksen palvelut vastaavat Kainuun väestön terveydenhuollon päivityksellisten palveluiden toiminnasta tuettuna maakunnallisella kotisairaaloiminnalla sekä perusturvaa ylläpitävien pelastus- ja turvallisuuspalveluiden järjestämisestä.

Toimialuejohtajana toimii Sami Mäenpää (31.12.2024 saakka).

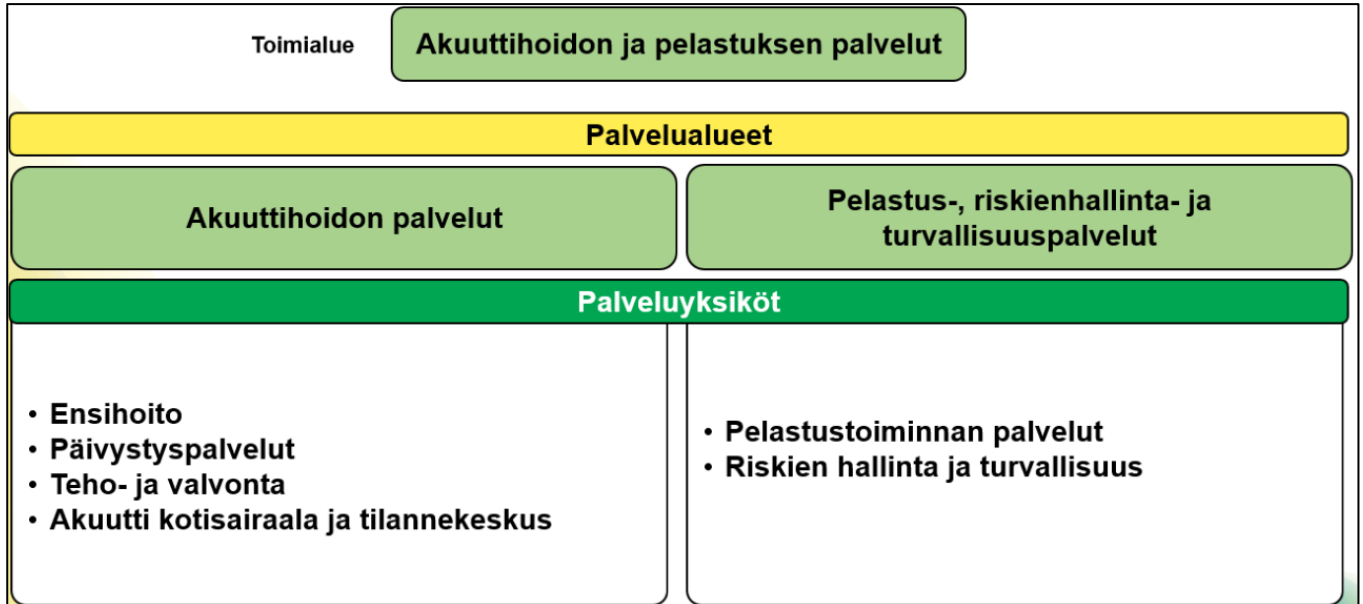
3.5.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella

Järjestämissuunnitelman keskeiset toimenpiteet ovat edenneet suunnitellusti:

1. **Ensihoidon monituottajamalli** otettiin käyttöön syyskuussa 2024.
2. **Kotiin vietävät terveydenhuollon palvelut** on laajennettu kattamaan koko maakunnan alueen kotisairaaloiminta, joka toimii joka päivä klo 7-21.
3. **Digitaalisen asioinnin lisääminen päivistysalueella** on edelleen valmistelussa ja liittyy tilannekeskuksen toimintaan.
4. **Pelastustoimen palvelutasopäätös** on valmisteltu, mutta toteutus etenee hitaasti pelastajapulan vuoksi.

3.5.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat

Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut koostuvat kahdesta palvelualueesta.



Kuva 9. Akuuttihoidon ja pelastuksen palveluiden palvelualueet ja -yksiköt.

Akuuttihoidon palvelut

Akuutti kotisairaala tarjoaa sairaalatasoista hoitoa potilaiden kotona, vähentäen sekä vuodeosasto- että päivystyksellisen hoidon tarvetta. Vuonna 2024 toiminta on saatu tavoitteiden mukaisesti vakiinnutettua ja potilasmäärän kasvaessa resursseja kohdennetaan tarvittaessa toimintaan lisää. Tilannekeskus, joka aloitti syyskuussa 2023 koordinoi niin kotisairaalan kuin muidenkin terveydenhuollon kotiin vietävien palveluiden toimintaa vähentäen päällekkäistä toimintaa. Käynnistymisvaiheessa on edelleen tärkeää levittää tietoisuutta kotisairaaloiminnasta ja saada siten kasvatettua sen potilasmääriä.

Vuoden 2024 perusteella talouden suunnittelu tulevalle vuodelle on ollut selkeää toiminnan ollessa pitkälle vakioitua. Mahdolliset kotisairaalan edellyttämät lisäresurssit tulee pyrkiä kattamaan säästoinä organisaation muilta alueilta.

Tilannekeskus aloitti toimintansa 11.9.2023 ja se yhdistää useita palveluja, kuten 116 117-puhelinpalvelut, ensihoidon kiireettömien D-tehtävien puhelinohjauksen ja turvapuhelinhälytykset. Tavoitteena on vähentää päällekkäisyyksiä ja tarjota oikea-aikaista apua. Tilannekeskus koordinoi myös kriisipaikkojen käyttöä.

Vuosi 2024 on ollut vasta ensimmäinen kokonainen toimintavuosi, ja talouden suunnittelu vuodelle 2025 on aikaisempaa selkeämpää, koska toiminnan kulurakenne on ensimmäistä kertaa selvillä. Tilannekeskuksen rooli kotisairaalan koordinoinnissa on tärkeä, ja ensihoidon kiireettömien D-tehtävien puhelinkäsittely on vähentänyt ambulanssikuljetuksia.

Ensihoitokeskus vastaa ensihoitopalveluista ja sairaalasiirroista Kainuussa. Syksystä 2024 lähtien on käytössä monituottajamalli, jossa yhdistyvät Kainuun omat yksiköt ja Med Group Oy:n yksiköt. Tavoitteena on synergia omien ja yksityisten yksiköiden välillä. Vuonna 2025 Med Groupin yksiköt tukevat myös kotisairaaloimintaa.

Monituottajamalliin siirtyminen ja yöllisen valmiuden lasku ajoittuivat syksyyn 2024. Vuositasolla tavoiteltu yli miljoonan kustannussäästö vuoden 2023 aikaiseen toimintaan verrattuna toteutuu vuoden 2025 aikana.

Tilannekeskuksen D-tehtävien puhelinkäsittely on vähentänyt ambulanssikuljetuksia ja ensihoidon tehtävämäärät ovat laskeneet. Tämä on tuonut merkittäviä kustannussäästöjä, mutta samalla vähentänyt kuljetuksista aikaisemmin kertyneitä tuottoja. Ensihoidon ja pelastuksen yksiköitä pyritään jatkossa sijoittamaan mahdollisuuksien mukaan samoihin tiloihin vuokratustannusten vähentämiseksi. Ensihoitopalvelun toteutuneiden operatiivisten tunnuslukujen perusteella tehdään jatkuvaa arviointia yksiköiden määrästä ja valmiusajoista.

Kainuun keskussairaalan päivystyksessä hoidetaan akuuttihoitoa tarvitsevia potilaita kaikilta erikoisaloilta. Päivystyksen käyttö on sairaaloiden vertaisarvioinnin mukaan runsaampaa kuin muilla alueilla, osittain riittämättömän perusterveydenhuollon kiire-vastaanottojärjestelmän vuoksi. Tavoitteena on luoda järjestelmä, jossa potilaat ohjautuvat oikeaan hoitoon vaivan kiireellisyyden mukaan.

Päivystysalueen toiminta on vuositasolla varsin vakioitua, jonka vuoksi myös toimintakulut ovat varsin tarkasti ennakoitavissa. Vuonna 2025 pyritään tuottamaan päivystyksen virka-aikainen triage-toiminnan lääkäri työvoima ilman ostopalvelua. Erikoissairaanhoidon päivystyksen järjestämiseen liittyy edelleen riskejä rekrytoinnin osalta, vaikka toiminta onkin kyetty järjestämään omana toimintana.

Teho- ja valvontaosastolla hoidetaan kaikki vähintään valvontatasoista hoitoa tarvitsevat potilaat. Osaston kuormituksessa on runsaasti vaihtelua ja raskaiden tehohoitoa tarvitsevien potilaiden osuus on vähentynyt viime vuosina merkittävästi.

Vuoden 2025 ajaksi toteutetaan pilottina teho-valvontaosaston paikkamäärän vähentäminen aikaisemmasta kahdestatoista paikasta kymmeneen potilaspaikkaan, joka näkyy henkilöstötarpeen vähentymisenä. Samanaikaisesti tehostetaan varahenkilöstön käyttöä listasuunnittelussa.

Talouden osalta teho-valvontaosasto on vakioitua toimintaa, jossa henkilöstökulut ovat suurin kuluerä. Talouden kehitys on ollut verrannollinen yleiseen kustannuskehitykseen eikä varsinaisia yllätyksiä ole odotettavissa, ellei pandemia tai jokin muu odottamaton kokonaisuus muuta toiminnan sisältöä merkittävästi. Vuoden 2025 pilotti vähentää henkilöstömenoja 0,2 Me.

Pelastus-, riskienhallinta- ja turvallisuuspalvelut

Pelastustoiminta kattaa paloasemien kiireelliset pelastustehtävät, kuten liikenneonnettomuudet ja tulipalot, sekä niihin varautumisen. Pelastustoimen yksiköt ovat myös osa porrastettua ensihoidon palvelujärjestelmää toimimalla hätäkeskuksen vasteissa ensivasteyksiköinä ja toimii ensivasteyksikkönä ensihoidossa.

Pelastuslaitos ylläpitää Kainuun alueen turvallisuustilannekuvaa ja välittää sitä hyvinvointialueelle ja Kainuun kunnille.

Pelastuslaitos toteuttaa lakisääteiset palvelut palvelutasopäätöksen mukaisesti, pyrkien kustannustehokkaaseen ja laadukkaaseen palveluun.

Riskienhallinnan tavoitteena on vähentää onnettomuuksia ja niiden vaikutuksia, keskittyen palotarkastuksiin, turvallisuusviestintään ja kemikaalivalvontaan.

Väestönsuojelu tähtää ihmisten ja omaisuuden suojaamiseen poikkeus- ja häiriötilanteissa. Onnettomuuksien ehkäisyyn panostetaan tehokkaalla viestinnällä ja valvonnalla, yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimijoiden sekä kuntien kanssa. Turvallisuustoiminnoilla parannetaan hyvinvointialueen kokonaisturvallisuutta.

Pelastustoimi varautuu normaali- ja poikkeusolojen uhkiin suunnitelmallisesti, yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Väestönsuojelun väestönsuojelun varoitusjärjestelmiä, siirtoja, suojavaistöjä ja väestönsuojelua. Uhkien arviointia tehdään jatkuvasti.

Riskienhallinnan ja turvallisuuden palvelut suunnitellaan kustannustehokkaasti, jotta lakisääteiset tehtävät voidaan hoitaa ja turvallisuutta parantaa. Valvonnan palveluhinnasto päivitetään kattamaan toiminnan kulut. Väestönsuojelun palvelut toteutetaan yhteistyössä, tarjoten yhdenvertaista ja laadukasta palvelua koko Kainuun alueella.

3.5.4 Toimialueen talousarvio

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosienluste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNTITUOTOT	2 714	2 632	1 378	3 008	3 008	2 811	2 811	2 811
MAKSUTUOTOT	1 200	1 136	844	1 249	1 249	1 242	1 242	1 242
TUET JA AVUSTUKSET	1 705	2 228	1 490	2 800	2 800	1 765	1 765	1 765
MUUT TOIMINTATUOTOT	54	47	53	48	48	56	56	56
TOIMINTATUOTOT	5 673	6 043	3 764	7 105	7 105	5 874	5 874	5 874
HENKILÖSTÖKULUT	-27 833	-27 939	-20 609	-30 736	-29 144	-28 972	-28 537	-28 566
PALVELUJEN OSTOT	-7 685	-5 523	-4 692	-6 170	-6 938	-8 000	-7 880	-7 888
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 793	-2 080	-1 494	-2 353	-2 168	-1 867	-1 839	-1 840
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 015	-2 246	-651	-1 214	-968	-1 057	-1 041	-1 042
TOIMINTAKULUT	-38 326	-37 787	-27 445	-40 473	-39 218	-39 895	-39 297	-39 336
TOIMINTAKATE	-32 654	-31 744	-23 681	-33 368	-32 113	-34 021	-33 423	-33 462

Taulukko 13. Akuuttihoidon ja pelastuksen toimialueen talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

Akuuttihoidon ja pelastuksen palvelut muodostavat hyvinvointialueella arjen turvallisuuden vahvan tukiverkon. Iso osa toimialueen tehtävistä on aikakriittisiä liittyen joko sairaalan ulkopuolisiin ensihoidon tai pelastuksen tehtäviin tai sairaalan sisällä tapahtuvaan toimintaan päivystysalueella tai teho-valvontaosastolla.

Toimialueen kotiin vietävien terveydenhuollon palveluiden rooli on korostunut tilannekeskuksen aloituksen ja akuutin kotisairaalan maakunnallistamisen myötä. Lyhyen aikavälin suuret toiminnalliset muutokset eivät ole mahdollisia ilman riskiä alueen asukkaiden tukiverkon pettämisestä.

Toimialueen toimintatuotot:

- Myyntituotot
 - Ulkopaikkakuntalaisten käynnit päivystysalueella
 - Vakuutusyhtiöiden ja valtion kustantamat käynnit päivystysalueella
 - Puolangan ensihoito
- Maksutuotot:
 - Palvelumaksut kotisairaalaissa, ensihoidossa ja päivystysalueella
 - Pelastusviranomaisten tarkastusmaksut
- Tuet ja avustukset
 - Ensihoidon KELA-tuotto

Toimialueen toimintakulut:

- Henkilöstökulut
 - o Toimialueen HTV2 kertymä n. 360–370.
 - o Ensihoidon monituottajamalliin siirtyminen vähentää ensihoidon henkilöstökuluja nostaa samanaikaisesti ostopalvelun kuluja.
 - o Tyhjiin vakansseihin ei ole budjetoitu tekijöitä. Mikäli pelastuksen rekrytointi tuottaa tulosta tyhjiin vakansseihin, niin henkilöstökuluissa on nousupainetta
 - o Kainuun hyvinvointialueen aluehallituksen päätös käynnistää pelastuksen palkkaohjelman selvitys talousarviovalmistelun yhteydessä on käynnistynyt, mutta on edelleen keskeneräinen eikä talousarvioon ole varattu palkkaohjelman toteutukseen määrärahoja
- Palvelujen ostot
 - o Ensihoidon monituottajamalli nostaa palvelujen ostoja toimialueella.

- Päivystysten lääkäripalveluiden kilpailutus toteutetaan alkuvuoden 2025 aikana, jonka tuloksella voi olla kustannusvaikutuksia
- ICT- KEJO- ja TUVE-rakenteisiin liittyvät kustannukset ovat kasvaneet edellisvuodesta
- Aineet, tarvikkeet, tavarat
 - Koko toimialueella TA25 on laadittu minimikulutuksen mukaan, jolla pystytään kuitenkin toteuttamaan vielä normaali toiminta

Toimialueen talousarvio on rakennettu hyvinvointialueen asettaman raamin mukaisesti. Toimintakate vuodelle 2025 on 32,7 milj.euroa, joka on 1 milj.euroa yli TP2023 mutta samanaikaisesti 0,6 milj.euroa alle KS 2024.

Toimialue on päässyt asetettuun raamitavoitteeseen sekä toiminnallisilla muutoksilla että tiukalla kulujen karsimisella. Merkittävimmät toiminnalliset muutokset ovat ensihoidon monituottajamalliin siirtyminen, päivystysten lääkäripalveluiden päiväaikaisen toiminnan järjestäminen ilman ostopalvelua, teho-valvontaosaston paikkamäärän lasku ja pelastuksen varallaolon vähentäminen.

Suurimmat kustannusten leikkaukset edellisvuosiin verrattuna on tehty pelastuksen kalustohankintoihin liittyviin määrärahoihin, ja päivystysten lääkäripalveluiden hankintaan, jossa odotusarvona on yleisen hintatason lasku edellisvuosiin verrattuna. Käyttötalous on karsittu kaikilta alueilta vastaamaan vuoden 2024 ennusteen perusteella arvioitua minimiä, jolla toiminta on mahdollista vielä toteuttaa.

3.6 Sosiaali- ja perhepalvelut

3.6.1 Toimialueen kuvaus

Sosiaali- ja perhepalvelujen tehtävänä on tukea kuntalaisia eri elämänvaiheissa ja tilanteissa, kuten lasten kasvuun, koulunkäyntiin, vanhemmuuteen, arjen hallintaan, työllistymiseen, toimeentuloon, maahanmuuttoon, omaishoittoon ja vammaisten henkilöiden palveluihin liittyvissä kysymyksissä. Palvelut on tarkoitettu kaikille ikäryhmille.

Toimialuejohtajana toimii Anna-Liisa Kainulainen.

3.6.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella

Toimialueella jatketaan varhaisen tuen ja peruspalvelujen vahvistamista talousarvioon varattujen määrärahojen puitteissa. Asiakkaan palvelutarve kartoitetaan moniammatillisesti ensimmäisestä yhteydenotosta alkaen. Asiakkaiden palvelutarpeeseen vastataan oikea-aikaisesti asukkaiden omatoimisuutta tukien. Tavoitteena on raskaampien palvelujen tarpeen vähentäminen ja kodin ulkopuolelle sijoitettujen asiakkaiden määrän pienentäminen.

Palvelurakenteen keventämisessä huomioidaan digi- ja etäpalvelut. Edistämme ja ylläpidämme kuntalaisten toimintakykyä, sosiaalista hyvinvointia, turvallisuutta ja osallisuutta hyödyntämällä erilaisia sähköisiä/digipalveluita.

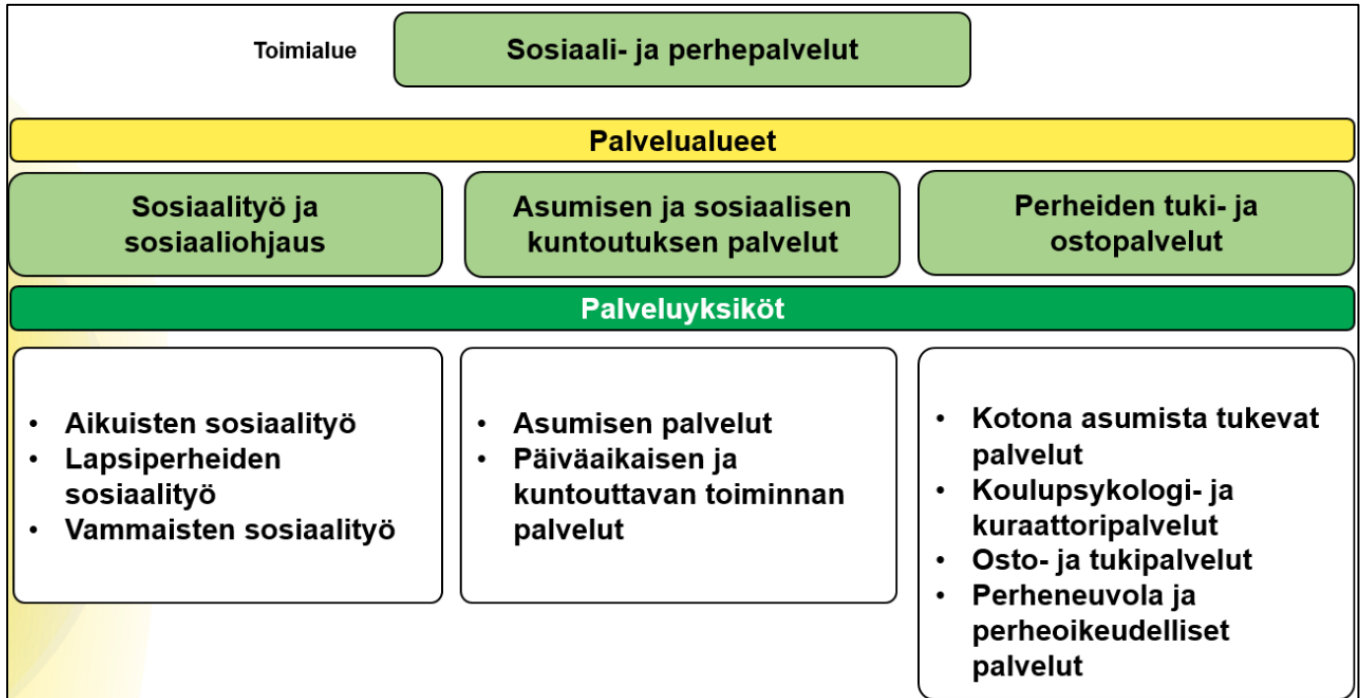
Sosiaalityötä kehitetään ja sosiaalityön sekä sosiaaliohjauksen rakenteita uudistetaan. Valmistellaan ja otetaan käyttöön sijoitusprosessin päätöksentekomalli, jonka odotetaan tuovan säästöjä toimialueelle. Lisäksi laajennetaan Pohjoisen yhteistoiminta-alueen yhteistyötä.

Tarkistetaan sosiaalipalvelujen palveluverkko hyvinvointialueen palveluverkon uudistamisen yhteydessä (tilat ja toiminnot huomioiden). Jatketaan lastenkodin ja vammaisten lasten yksikön suunnittelua. (huomioiden turvakoti ja sosiaalipäivystys). Tarkistetaan toimintayksiköiden ja sosiaalityön henkilöstömitoitukset minimiin.

Toimitaan kustannustehokkaasti ja tavoitteellisesti sekä vertaillaan palvelujen tuotantotapoja ja tarkistetaan palvelujen myöntämisperusteet. Kustannustietoisuutta lisätään organisaation jokaisella tasolla. Kilpailutamme palveluja. Seuraamme toimialueen ja palvelualueiden taloutta ja reagoimme ennusteisiin.

3.6.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat

Sosiaali- ja perhepalvelut koostuu kolmesta palvelualueesta.



Kuva 10. Sosiaali- ja perhepalveluiden palvelualueet ja -yksiköt.

Sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelut

Palvelualue sisältää aikuisten sosiaalityön, lapsiperheiden sosiaalityön ja vammaisten sosiaalityön palveluyksiköt. Palvelualueella arvioidaan asiakkaiden palveluntarvetta, tehdään palvelu- ja asiakassuunnitelmia sekä viranhaltijapäätöksiä.

Aikuisten sosiaalityössä autetaan sosiaalisen tai taloudellisen tuen ja palvelun tarpeessa olevia kuntalaisia. Aikuisten sosiaalityö vastaa myös maahanmuuttopalvelujen sosiaalityöstä sekä ikäihmisten omaishoidosta ja ikäihmisten perhehoidosta.

Lapsiperheiden sosiaalityössä turvataan lapsen oikeus turvalliseen kasvuun, kehitykseen ja erityiseen suojeluun huomioiden lapsen etu. Perheitä tuetaan ja neuvotaan erilaisissa elämän kriisitilanteissa ja myönnetään erilaisia palveluja perheen tuen tarpeisiin.

Vammaisten sosiaalityössä turvataan vammaisten henkilöiden itsenäistä elämää. Vammaispalveluilla ja työ- ja päivätoiminnoilla vastataan vammaisen henkilön päivittäisen elämän, asumisen ja liikkumisen tarpeisiin, mikäli niihin ei voida vastata sosiaalihuoltolain tai muilla peruspalvelun mukaisin palveluilla.

Omaishoidon tuen kokonaisuus muodostuu hoidettavalle annettavista palveluista sekä omaishoitajalle järjestettävästä valmennuksesta, hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoidontuki on määrärahasidonnainen palvelu, joka perustuu hoidettavan tarpeen arviointiin.

Perhehoito on sijaishuoltoa sekä hoidon ja muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Palvelualueella rekrytoidaan ja valmennetaan perhehoitajia lastensuojelun, ikäihmisten ja vammaisten perhehoidon palvelujen tarpeeseen.

Toimintasuunnitelma

Palvelualueelta myönnetään asiakkaille lakisääteisiä subjektiivisia ja määrärahasidonnaisia palveluja sosiaalihuoltolain, lastensuojelulain, vammaispalvelulain sekä omaishoidon tukilain mukaisesti.

Asiakkaita tuetaan ensisijaisesti kotiin annettavilla ja muilla avopalveluilla. Näillä pyritään ennaltaehkäisemään asiakkaiden ympärivuorokautisten palvelujen tarpeen muodostumista. Tämä edellyttää sosiaalihuollon palvelujen kehittämistä ja palvelujen ensisijaisuuden korostamista.

Asiakkaiden lakisääteiset palvelutarpeen arvioinnit ja viranhaltijapäätökset tehdään määräaikoja noudattaen sekä uudistetaan palvelutarpeen arvioinnin prosessi vastaamaan moniammatillista yhteistyötä.

Valmistaudutaan uuden vammaislainsäädännön täytäntöönpanoon ja toteuttamiseen 1.1.2025 alkaen ja tarkistetaan palvelujen myöntämisperusteet.

Panostetaan työntekijöiden rekrytointiin ja toimialueen vetovoimaisuuteen. Palvelualueella on pulaa erityisesti sosiaalityöntekijöistä. Uudistetaan sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen palvelurakenne sekä kehitetään sosiaalityötä. Selvitetään sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien resurssien kohdentuminen.

Kehitetään perhehoitoa (lapset, vammaiset henkilöt ja ikäihmiset) ja rakenteellista sosiaalityötä yhteistyössä muiden toimialueiden ja palvelualueiden kanssa. Valmistaudutaan uuden sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän (SAGA) käyttöönottoon.

Talousarvioon sisältyy riskejä, koska asiakkaiden lakisääteiset subjektiiviset palvelut on järjestettävä riippumatta määrärahasidonnaisuudesta. Talousarvion laadinnan yhteydessä ei ole huomioitu uuden vammaispalvelulain kustannusvaikutuksia, joten riskinä on talousarvion ylittyminen vammaisten henkilöiden sosiaalityössä. Henkilöstömenoja on karsittu sosiaalityöntekijöiden palkoista, eikä palkkavarauksia ole tehty kaikille vakansseille. Määrärahojen riittävyyttä, henkilöstön määrää ja resurssien oikein kohdentumista seurataan ja tehdään tarpeen mukaisia toimenpiteitä.

Asumisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palvelut

Palvelualue sisältää kehitysvammaisten henkilöiden oman palvelutuotannon asumisen toimintayksiköt, lastenkoti-toiminnan, turvakotipalvelut ja sosiaalipäivystyksen sekä päivän aikaisen ja kuntouttavan työtoiminnan palvelut.

Lastenkoti SalmiLa on lastensuojelun ympärivuorokautista sijaishuoltoa sekä arviointi- ja kriisityötä tuottava yksikkö. Salmilassa tehtävä työ on korjaavaa kasvatusta ja ohjausta.

Turvakotipalvelut on tarkoitettu kaikille lähisuhdeväkivaltaa tai sen uhkaa kokeneille henkilöille tai perheille. Turvakoti on kodinomainen paikka, jossa saa suojan väkivallalta ja apua väkivallan loppumiseksi. Turvakodissa tarjotaan akuuttiin tilanteeseen ammatillista tukea, neuvontaa ja ohjausta.

Sosiaalipäivystystä järjestetään ympärivuorokautisen kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi. Päivystys on toteutettava siten, että palveluun voi saada yhteyden ympäri vuorokauden ja kiireellisiä palveluja on saatavissa kaikkina vuorokauden aikoina.

Asumisen palveluita tuotetaan vammaisille henkilöille avohuollon palvelutarpeen mukaisesti. Asumispalvelu voi olla ympärivuorokautista tai muuta yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuvaa tuettua asumispalvelua omaan asuntoon tai asumisen yksikköön.

Päivä- ja työtoimintaa sekä avotyötoiminta on tarkoitettu aikuisille vammaisille henkilöille. Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu henkilöille, jotka ovat olleet työttömyyden tai muun syyn takia pitkään poissa työmarkkinoilta. Toiminnan tarkoitus on parantaa osallistujien työllistymis- tai kouluttautumismahdollisuuksia.

Palvelualueen palveluista lakisääteisiä ovat tuettu asuminen, yhteisöllinen asuminen, ympärivuorokautinen palveluasuminen, päivä- ja työtoiminta, kuntouttava työtoiminta, sosiaalipäivystys, turvakotitoiminta ja lastenkotitoiminta.

Suurimman kustannuserän muodostaa henkilöstökulut, joissa näkyy palveluiden ympärivuorokautisuus. Vammaisten laitoshoidon purkaminen edellyttää vahvempaa henkilöstöresurssia joissakin yksiköissä asukkaiden käytöshaasteiden ja työturvallisuuden vuoksi.

Toimintasuunnitelma

Kehitysvammaisten asumispalveluiden rakennemuutos toteutetaan palveluita kehittämällä yhteistyössä vammaisten sosiaalityön kanssa. Oman palvelutuotannon kustannuskehitystä seurataan.

Asumisen palveluissa on valmisteilla kuntakohtaisia muutoksia (Sotkamo). Palveluiden tuottamiseen tarvittavia tiloja arvioidaan, pyritään yhteiskäyttöön ja luovutaan tarpeettomasta tilasta. Ateria- ja puhtaanapitopalvelut sekä kuljetuspalvelut muodostavat palvelualueella ostopalvelujen suurimman kustannuserän. Kehitystä seurataan ja tehdään tarvittavia muutoksia.

Laaditaan oman toiminnan ja ostopalveluiden asumisyksiköiden kustannusvertailu. Tarkasteluun liitetään myös henkilöstömitoituskalkulat ja luodaan säännölliset rakenteet mitoituksen tarkastelulle.

Kevennetään asumispalvelujen rakennetta vahvistamalla tuetun asumisen palvelua myös ilta-aikoihin ja tarpeen mukaan myös viikonvaihteeseen ja pyhäaikoihin. Tuetun asumisen henkilöstöresurssia vahvistetaan henkilöstömitoituskalkelmien tarkastelun mukaisesti.

Laajennetaan kuvapuhelinten käyttöä asumisen tuesta myös päivätöiminnan tuottamiseen. Selvitetään muiden digitaalisten palveluiden käytön mahdollisuuksia.

Edistetään lastenkodin ja vammaisten lasten yksikön tilasuunnittelua.

Arvioidaan sosiaalipäivystyksen järjestämistapaa. Lisäksi arvioidaan vammaisten palveluiden palveluverkkoa ja toimintatiloja.

Valmistaudutaan tuottamaan uudistuneen vammaispalvelulain mukaisia palveluja. Huomioidaan palveluiden tuottamisessa henkilöstön työturvallisuus ja -hyvinvointi.

Perheiden tuki- ja ostopalvelut

Palvelualue sisältää kotona asumista tukevat palvelut lapsiperheiden kotipalvelun, perhetyön, oman toiminnan henkilökohtaisen avun ja tukihenkilötoiminnan sekä perheneuvola- ja opiskelijahuollon palvelut sekä osto- ja tukipalvelut.

Lapsiperheiden perhetyö ja kotipalvelu ovat lapsiperheiden tukemista arjessa selviytymiseksi, esimerkiksi keskustelua, ohjausta, neuvontaa sekä yhdessä tekemistä. Lapsiperheiden ammatillinen kotipalvelu on sosiaalihuoltolain mukaista palvelua. Palvelu voi olla tilapäistä asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, lasten hoitoon ja kasvatukseen, muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista silloin, kun vanhempien voimavarat ovat riittämättömät. Lapsiperheiden kotipalvelu on vanhemmuuden sekä arjessa selviytymisen tukemista, joka voi olla myös konkreettista auttamista kotitöissä.

Perheneuvola tarjoaa moniammatillista kasvatusta- ja perheneuvontaa. Perheneuvolassa annetaan palvelua lapsen hyvinvoinnin, yksilöllisen kasvun ja myönteisen kehityksen edistämiseksi, vanhemmuuden tukemiseksi sekä lapsiperheiden suoriutumisen ja omien voimavarojen vahvistamiseksi.

Perheoikeudellisilla palveluilla turvataan lapsen hyvinvointi ja tasapainoinen kehitys lapsen vanhempien erolanteissa. Palveluihin kuuluvat lapsen huoltoon, tapaamiseen, asumiseen liittyvät sopimukset, elatussopimukset, isyys asiat, selvitykset tuomioistuimille, tuetut ja valvotut tapaamiset sekä valvotut vaihdot sopimukset sekä adoptioneuvonta ja -ohjaus.

Koulu- ja nuorisopsykologi auttaa lapsen ja nuoren psyykkiseen hyvinvointiin, psykologiseen kehitykseen ja oppimiseen liittyvissä kysymyksissä. Mahdollisia ongelmia pyritään selvittämään keskusteluilla ja tarvittaessa psykologisilla tutkimuksilla.

Koulukuraattori ja toisen asteen kuraattori auttaa ja tukee oppilaita ja heidän perheitään sosiaalityön keinoin. Kuraattori on psykososiaalisen työn asiantuntija ja auttaa esimerkiksi opiskeluun, ihmissuhteisiin, mielialaan ja talouteen liittyvissä ongelmissa.

Osto- ja tukipalveluissa tehdään lastensuojelulain mukaisen sijaishuollon laitospalveluiden, ammatillisten perhekotien sekä vammaislainsäädännön mukaisten asumispalvelujen ohjausta- ja valvontaa omassa palvelutuotannossa sekä ostopalveluissa. Yksikölle kuuluu mainittujen palveluiden hankinta- ja sopimusyhteistyö. Osto- ja tukipalveluista annetaan toimistopalvelua koko toimialueelle ja myönnetään ennaltaehkäisevää toimeentulotukea.

Palvelualueen taloussuunnitelma perustuu lakisääteisten palvelujen turvaamiseen. Suurimpia kuluja ovat henkilöstömenot ja asiakaspalveluiden ostot.

Avoimia vakansseja, joihin ei ole varattu määrärahaa, on opiskeluhuollon psykologipalveluissa ja perheneuvolassa. Avoimiin psykologivakansseihin pyritään palkkaamaan työntekijä, sillä ostopalveluiden hinnat ovat korkeita.

Riskeinä on huomioitava psykologiostojen määrärahojen laskeminen minimiin. Ostovarauksessa on huomioitu uuden puitesopimuksen mukaiset tuntihinnat. Lisäksi vammaisten asumispalveluihin ja lastensuojelun sijaishuoltoon varatut määrärahat voivat ylittyä, koska asiakkaiden palvelutarve on tullut vaativammaksi.

Vammaisten osalta määrärahavaroja on tehty asiakkaiden palvelusuunnitelmien ja hakemusten mukaisesti. Vammaisten asumispalveluiden tarve on pitkäaikaista. Lastensuojelun sijaishuolto on aina järjestettävä lapsen edun mukaisesti varatusta määrärahasta riippumatta.

Toimintasuunnitelma

Vahvistetaan lapsiperheiden kotipalvelua, perhetyötä ja perhehoitoa määrärahojen puitteissa ja kehitetään perheneuvolan ja perheoikeudellisten palveluiden toimintaa.

Kirkastetaan opiskeluhuollon psykologioiden tehtäviä työssä jaksamisen parantamiseksi ja alan vetovoimaisuuden lisäämiseksi. Alueella on pulaa perheneuvolan psykologeista sekä opiskeluhuollon koulu- ja nuorisopsykologeista. Opiskeluhuollon psykologilla saa olla enintään 780 oppilasta.

Siirrytään Osto- ja tukipalveluiden suorittamassa sote-valvontalain mukaisessa valvonnassa käyttämään Laatuportti-järjestelmää.

3.6.4 Toimialueen talousarvio

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNTITUOTOT	80	114	47	81	86	83	83	83
MAKSUTUOTOT	4 046	3 315	2 479	3 598	3 521	4 189	4 189	4 189
TUET JA AVUSTUKSET	737	735	567	438	587	763	763	763
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 123	1 163	827	1 378	1 324	1 163	1 163	1 163
TOIMINTATUOTOT	5 986	5 327	3 920	5 495	5 518	6 198	6 198	6 198
HENKILÖSTÖKULUT	-26 148	-24 371	-18 459	-27 035	-25 235	-27 219	-26 810	-26 837
PALVELUJEN OSTOT	-33 347	-27 962	-21 724	-34 081	-31 691	-34 712	-34 191	-34 225
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-605	-635	-390	-689	-575	-629	-620	-621
AVUSTUKSET	-7 888	-7 796	-5 976	-9 040	-8 387	-8 211	-8 087	-8 095
MUUT TOIMINTAKULUT	-739	-3 726	-512	-813	-736	-770	-758	-759
TOIMINTAKULUT	-68 727	-64 490	-47 061	-71 658	-66 624	-71 540	-70 467	-70 537
TOIMINTAKATE	-62 741	-59 163	-43 142	-66 164	-61 106	-66 976	-64 269	-64 339

Taulukko 14. Sosiaali- ja perhepalveluiden toimialueen talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

Talousarvio 2025 on laadittu tiukaksi perustuen kuluvan vuoden ennusteeseen sekä arvioidaan asiakkaiden palveluntarpeesta. On huomioitava, että alueella myönnetään erityislainsäädännön palveluja, joihin on asiakkailla subjektiivisia oikeuksia, eli palvelut on järjestettävä määrärahatilanteesta riippumatta.

Toimialueen talousarvio 62,7 M€ alittaa annetun (64,5 M€) raamin 1,8 M€:llä. Raamin asettamisen jälkeen toimialueen kustannettavaksi siirtyi kuljetuspalvelujen hallinnointikuluja 412 t€, vammaisten lasten aamu- ja iltapäivähoidon järjestämisen kustannuksia noin 416 t€ ja sosiaalihuoltolain mukaisten päiväkeskustoiminnan järjestämisen kustannuksia noin 200 t€. Kokonaisvähennys annettuun raamiin nähden on siis 2,8 M€.

Talousarvioesitykseen sisältyy riskejä. Suurimmaksi riskiksi on tunnistettu vammaislain uudistus, jonka kustannusvaikutuksia ei budjetissa ole huomioitu. Lainsäädännön uudistus velvoittaa mm. hyvinvointialuetta järjestämään uusia palveluja (valmennus, päätöksenteontuki ja erityinen osallisuuden tuki). Mahdollisesti myös asiakkuudet tulevat laajenemaan. Lakiuudistuksen vuoksi hyvinvointialueet ovat saaneet yleiskatteellista rahoitusta. Aluehallitusta tullaan informoimaan lainsäädännön kustannusvaikutuksista.

Henkilöstökuluista on karsittu vuosilomansijaisuuksiin ja avoimena oleviin vakansseihin varattuja määrärahoja. Sosiaalityöntekijöiden ja psykologien palkkoja on varattu arvioidun täyttöasteen mukaisesti, ja virat tullaan täyttämään lainmukaisten palveluiden ja mitoitusten turvaamiseksi.

Asiakaspalvelujen ostojen määrärahavaroja on vähennetty. Kehittämistoimilla ja vakauttamisen määrärahaesityksillä pyritään vahvistamaan peruspalveluja, siten että vältytään raskaampien palvelujen tarpeen kasvulta. Lisäksi otetaan käyttöön sijoitusprosessin päätöksentekomalli, jolla tavoitellaan kustannuskehityksen taittumista.

Omaishoidontuki on määrärahasidonnainen palvelu. Omaishoidontuen määrärahavaruudesta on vähennetty eläkeläisten maksuluokan osuus, muutoin määrärahavaraus on kuluvan vuoden tasolla.

3.7 Ikäihmisten palvelut

3.7.1 Toimialueen kuvaus

Ikäihmisten palvelut -toimialue koordinoi iäkkäiden palvelukokonaisuutta, joka on Kainuun hyvinvointialueen organisaatiossa jaettu järjestämisen tukeen, ikäihmisten toimialueelle ja sosiaali- ja perhepalvelujen toimialueelle. Ikäihmisten toimialueen tehtävänä on osaltaan vastata asiakkaan palvelutarpeiden mukaisista lakisääteisistä palveluista, palvelujen sujuvuudesta sekä hyvinvointialueen omasta palvelutuotannosta kotihoidon, ikäihmisten kuntouttavan päivätoiminnan ja ympärivuorokautisen asumispalvelujen osalta.

Toimialuejohtajana toimii Kaisa-Mari Käyhkö.

3.7.2 Järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpidesuunnitelmat toimialueella

Tavoitteena olevaa iäkkäiden palvelurakenteen keventämistä ohjataan tiedolla ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Väestön ikääntyessä hyvinvointialueen ja kuntien on yhteistyössä edistettävä ikäystävällisen asumisen ja asuinympäristöjen toteutumista, tuettava ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpysymistä ja luotava aktiivisesti edellytyksiä sosiaalista ja kulttuurista hyvinvointia vahvistavalle toiminnalle. Yhteisenä tavoitteenamme kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa on turvata ikääntyneille hyvä yksilöllinen arki ja elämä huomioiden Kainuun väestörakenteen nopea muutos seuraavien vuosien aikana. Tässä yhteisessä tehtävässä on tärkeää kiinnittää huomiota omaehtoiseen ikääntymisen suunnitteluun, jonka tulee alkaa jo työikäisenä.

Kuntakohtaisia eroja palvelujen peittävytydessä korjataan kiinnittämällä huomiota palvelutarpeen arviointiin ja yhdenvertaiseen saatavuuteen. Palvelurakenteen keventämisessä korostetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyötä.

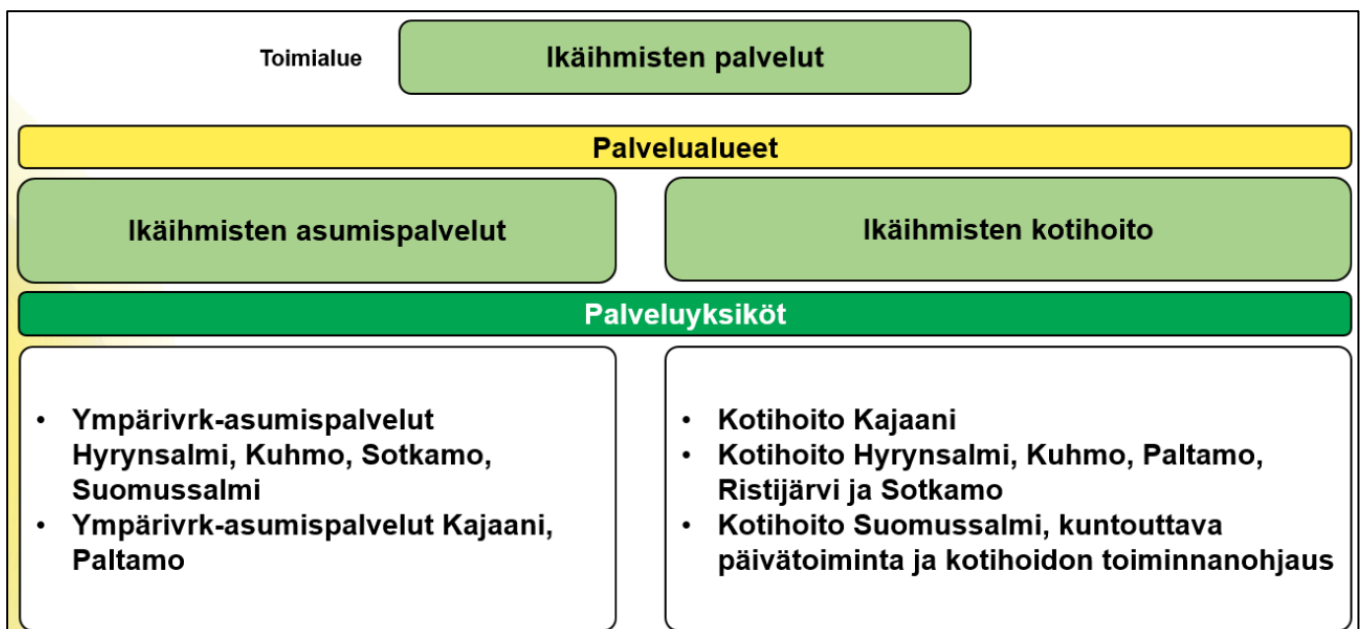
Asiakkaiden palvelutarpeen mukaisessa henkilöstön käytössä resurssia kohdennetaan tiedolla johtamisen avulla. Henkilöstörakennetta tarkastellaan ja muutetaan tarvittaessa, jotta voidaan vastata asiakkaiden tarpeisiin ja tehostaa toimintaa. Henkilöstön riittävyttä ja saatavuutta vahvistetaan hoivateknologian, oppilaitosyhteistyön ja kansainvälisen rekrytoinnin avulla.

Kotiin vietäviä palveluja vahvistetaan ja hoivateknologiaa lisätään tukemaan asiakkaiden omatoimisuutta.

Henkilöstöä kohdennetaan asiakkaiden tarpeiden mukaan, ja henkilöstörakennetta tarkastellaan ja muutetaan tarvittaessa. Henkilöstön riittävyttä parannetaan hoivateknologian, oppilaitosyhteistyön ja kansainvälisen rekrytoinnin avulla. Toiminnan kannattavuutta ja vaikuttavuutta pyritään parantamaan hillitsemällä kustannusten kasvua ja tehostamalla toimintaa.

3.7.3 Palvelualueiden toimintasuunnitelmat

Ikäihmisten palveluiden toimialue koostuu kahdesta palvelualueesta.



Kuva 11. Ikäihmisten palveluiden palvelualueet ja -yksiköt.

Ikäihmisten asumispalvelut

Ikäihmisten asumispalvelut vastaa omana toimintana tuotetusta ympärivuorokautisesta asumisesta (SHL § 21 c). Asiakkaille tarjotaan ympärivuorokautista, yksilöllistä hoitoa ja huolenpitoa hoitoa esteettömissä ja turvallisissa hoitokodeissa. Hoitokodissa tuetaan asukkaan toimintakykyä ja vuorovaikutusta sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä.

Tavoitteena on keventää palvelurakennetta ja lisätä yhteisöllistä asumista, mikä vähentää raskaampien palvelujen tarvetta.

Palvelualueella varmistetaan riittävä lyhytaikaishoito omaishoidettavien vapaiden järjestämiseksi. Henkilöstön käyttöä tarkastellaan jatkuvasti, jotta asiakkaat saavat tarpeenmukaista hoitoa ja vanhuspalvelulain vaatimukset täyttyvät. Asumispalvelut kehittävät arviointi- ja kuntoutusyksikön toimintaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Toiminnan kannattavuuteen ja vaikuttavuuteen kiinnitetään huomiota ja tehdään tarvittavia toimenpiteitä, joilla voidaan hillitä kokonaiskustannusten kasvua ja tehostaa toimintaa. Asumispalvelujen tuottamistapoja tarkastellaan

siten, että Kainuun hyvinvointialueen omaa palvelutuotantoa on tarjolla riittävästi suhteessa yksityiseen palvelutuotantoon.

Ikäihmisten kotihoito

Ikäihmisten kotihoito tarjoaa yksilöllistä hoitoa ja huolenpitoa, edistää toimintakykyä ja vuorovaikutusta sekä tukee asiakkaan kotona asumista. Kuntouttava päivätoiminta on ennaltaehkäisevää ja tukee asiakkaan kotona asumista.

Tavoitteena on keventää palvelurakennetta ja korjata kuntakohtaisia eroja kotihoidon palvelujen peittävydessä. Hoivateknologian lisääminen tukee asiakkaiden omatoimisuutta ja auttaa henkilöstön saatavuushaasteissa. Kuva-puhelimen ja lääkeautomaatin soveltuvuutta asiakkaalle kokeillaan määräaikaisella kotihoidon arviointijaksolla.

Henkilöstöä koordinoidaan ja kohdennetaan asiakkaiden tarpeiden mukaan resursointityökalun avulla.

3.7.4 Toimialueen talousarvio

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
MYYNITUOTOT	462	912	376	898	754	478	478	478
MAKSUTUOTOT	8 262	8 154	6 168	8 543	8 663	8 555	8 555	8 555
TUET JA AVUSTUKSET	19	20	6	11	12	20	20	20
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 297	1 486	1 111	1 345	1 483	1 343	1 343	1 343
TOIMINTATUOTOT	10 040	10 572	7 661	10 796	10 911	10 396	10 396	10 396
HENKILÖSTÖKULUT	-45 048	-44 202	-32 194	-45 727	-43 888	-46 892	-46 189	-46 235
PALVELUJEN OSTOT	-6 405	-5 187	-4 519	-6 504	-6 143	-6 667	-6 567	-6 573
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 390	-1 537	-1 097	-1 794	-1 493	-1 447	-1 426	-1 427
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 018	-5 796	-834	-1 304	-1 112	-1 060	-1 044	-1 045
TOIMINTAKULUT	-53 861	-56 722	-38 643	-55 329	-52 636	-56 066	-55 225	-55 280
TOIMINTAKATE	-43 821	-46 150	-30 982	-44 533	-41 725	-45 670	-44 829	-44 884

Taulukko 15. Ikäihmisten palveluiden toimialueen talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.

Ikäihmisten toimialueen palvelut muodostuvat oman palvelutuotannon kustannuksista.

Toimialueen toimintatuotot:

- Myyntituotot:
 - Valtionkonttorin korvausten väheneminen
- Maksutuotot:
 - Asiaksmaksujen korotukset
- Tuet ja avustukset
 - Palkkatuen kasvu
- Muut toimintatuotot
 - Vuokratuottojen väheneminen

Toimialueen toimintakulut:

- Henkilöstökulut



- Ympäri vuorokautisen asumispalvelujen mitoituksen muutos
- Yksikköjen yhdistämiset ja ateriapalveluhenkilöstön siirtyminen toimialueelle
- Tyhjiin vakansseihin ei ole budjetoitu tekijöitä. Mikäli onnistumme rekrytoinneissa, niin henkilöstökuluissa on nousupotentiaalia.
- Määräaikaisen henkilöstön palkkavarausta on pienennetty
- Palvelujen ostot
 - Ateriapalvelujen ostot
- Aineet, tarvikkeet, tavarat
 - Arvioitu minimikulutuksen mukaan
- Muut toimintakulut
 - Arvioitu minimin mukaan

Toimialueen talousarvio on rakennettu hyvinvointialueen asettaman raamin mukaisesti. Toimialue on päässyt asetettuun raamitavoitteeseen sekä toiminnallisilla muutoksilla että tiukalla kulujen karsimisella.

- Merkittävimmät toiminnalliset muutokset ovat aluehallituksessa päätetyt toimenpiteet: Kuhmon arviointi- ja kuntoutusyksikön sijoittuminen terveyskeskussairaalaan Hoitokoti Honkalinnaan, Välskärin yhdistäminen Jalonkoskeen, Jokirinteen yhdistäminen Paltarantaan ja Emmakodin paikkamäärän pienentäminen.
- Asiakkaiden palveluperusteisiin ei ole tehty muutoksia.
- Asiakasmaksutuloja on korotettu asiakasmaksulain mukaisesti.
- Henkilöstökuluissa on huomioitu valmisteilla oleva laki ympärivuorokautisen asumispalvelun mitoituksesta, avoimien vakanssien määrärahavarausten vähentäminen sekä kotihoidon resurssienkäytön ohjaus ja asiakkaalle annetun ajan nostaminen tavoitteiden mukaiseksi.
- Määräaikaisen henkilöstön palkkavarausta on vähennetty ennakoiden työkykyisten päivien kasvamisesta. Henkilöstökulujen riittävyys muodostaa riskin kulujen ylittymisestä.
- Esihenkilörakennetta on tiivistetty.
- Muut toimintakulut on laitettu minimiin.

4. Rahoitus

Valtion rahoitus taloussuunnittelukaudelle 2025–2028 on esitetty VM:n painelaskelman (23.9.2024) mukaisesti. Vuoden 2025 rahoitusta on tarkennettu VM:n rahoituslaskelman (22.11.2024) mukaiseksi.

Vuoden 2025 arvio rahoituseristä muodostuu -1,8 milj. euron suuruisista pitkäaikaisten lainojen korkomenoista. Korkotuottoja ei ole arvioitu kertyvän vuosina 2025–2028.

	TA 2025	TP 2023	Kum tot 1 - 09. 2024	KS 2024	Vuosiennuste 2024	TS 2026	TS 2027	TS 2028
	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR	* 1 000 EUR
TOIMINTAKATE	-385 278	-371 028	-279 478	-387 640	-385 815	-401 364	-394 443	-394 897
VALTIONOSUUDET	403 577	366 013	280 735	374 345	374 345	418 000	416 000	416 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	-1 753	-1 454	1 164	-834	61	-1 668	-1 583	-1 498
VUOSIKATE	16 546	-6 468	2 422	-14 129	-11 408	14 968	19 974	19 605

Taulukko 16. Rahoitus, talousarvio 2025 ja taloussuunnitelma 2026–2028.